

ห้องอ่านหนังสือ
คณะสาธารณสุขศาสตร์

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน
ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เกรียงไกร	ทุมประเสน
จินตนา	ผาสุข
นพรัตน์	สโมสร
เบญจมาศ	จงบริบูรณ์
สาวตรี	พัชโรภาสวัฒนกุล
เสาวลักษณ์	ยังยืนชีวิต
สุทธิสา	บุญมา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี)

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

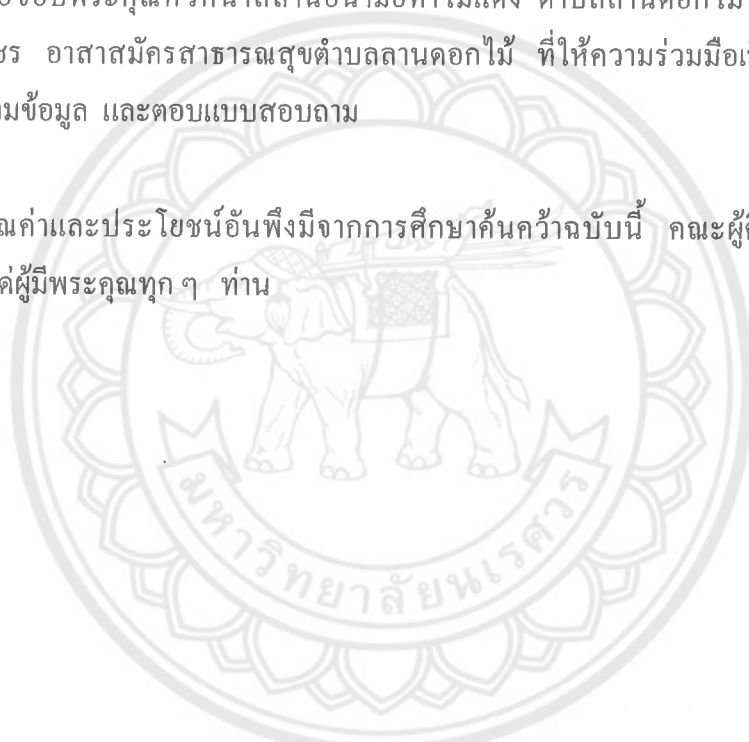
ห้องอ่านหนังสือ คณะสาธารณสุขศาสตร์
รับทะเบียน..... 19 พ.ย. 2552
เลขทะเบียน..... บ. 2625404, 1.4776847
เลขเรียกหนังสือ..... WA20.5 ๓189 2551

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์สมเกียรติ ศรีประสิทธิ์ ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จ สมบูรณ์ได้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าสถานีอนามัยท่าไม้แดง ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบ และอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

คณะผู้วิจัย

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงาน
สาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอ
เมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ศึกษาค้นคว้า : นายเกรียงไกร ทุมประเสน
นางสาวจินตนา ผาสุข
นายนพรัตน์ สโมสร
นางสาวเบญจมาศ จงบริบูรณ์
นางสาวสาวิตรี พัทธโรภาสวัฒนกุล
นางสาวเสาวลักษณ์ ชัยยืนชีวิต
นางสาวสุทธิศา บุญมา

ที่ปรึกษา : อาจารย์สมเกียรติ ศรีประสิทธิ์

ประเภทสารนิพนธ์ : การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต
(ต่อเนื่อง 2 ปี) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ ตามตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา ด้านศึกษาจากอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 81 คน ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ แบบการประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีเพศ อายุ และการศึกษา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	สมมุติฐานการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	9
	แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	10
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ.....	12
	มาตรการวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	14
	แบบวัดความพึงพอใจงาน.....	14
	ความหมายของอาสาสมัครสาธารณสุข.....	15
	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	19
	แนวคิดในการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย.....	22
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	25
	วัตถุประสงค์ของการบริหาร.....	26
	ข้อมูลทั่วไปสถานีนอนามัยท่าไม้แดง.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
	วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง.....	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	44
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	45
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	4
5 บทสรุปสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	71
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	88
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	73
อภิปราย.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	80
ประวัติผู้วิจัย.....	81

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง ก จำนวน หลังคาเรือน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำแนกรายหมู่บ้าน..37	
ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....47	
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหารโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....48	
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....50	
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวิชาการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....52	
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหารโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....54	
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....56	
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวิชาการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....58	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหารโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวิชาการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้านและรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	66
ตาราง 12 การเปรียบเทียบเพศชาย – หญิง โดยการใช้ T – Test.....	68
ตาราง 13 การเปรียบเทียบอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป โดยการใช้ T – Test.....	69
ตาราง 14 การเปรียบเทียบระดับการศึกษา(ต่ำกว่าชั้นป. 6 และ ชั้นป.6ขึ้นไป)โดยการใช้ T – Test.....	70

บทที่ 1

บทนำ

นับตั้งแต่กระทรวงสาธารณสุขได้ยอมรับเอากลวิธีการสาธารณสุขมูลฐานมาใช้ในการพัฒนาสาธารณสุขของประเทศ ได้โดยเริ่มดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520 – 2524) และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงสาธารณสุข, 2537: 5) ซึ่งแนวคิดของการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน คือการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งด้านการค้นหาปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการใช้กลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐานนั้นเพื่อให้ประชาชนบรรลุการมีสุขภาพดีถ้วนหน้าซึ่งถือเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐานและเป็นพื้นฐานทางสังคมบนทางหลักของการมีส่วนร่วมของชุมชน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การปรับระบบการบริหารพื้นฐานของรัฐเพื่อรับรองการสาธารณสุขและการผสมผสานงานสาธารณสุขกับงานพัฒนาสังคมโดยรวบรวมนงานสาธารณสุขมูลฐานได้บรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 – 2529) (กร ทัพพะรังสี, 2539 ;133) และมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังได้มีการประกาศเป็นนโยบายในแผนพัฒนาสาธารณสุขของประเทศอย่างชัดเจนซึ่งถือเป็นมิติใหม่แห่งวงการสาธารณสุขไทยในการนี้ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทและส่วนรวมอย่างเข้มแข็งและจริงจังในลักษณะของอาสาสมัครสาธารณสุข หรือ ที่เรียกว่า อสม. (กระทรวงสาธารณสุข, 2542 : 134) ซึ่งเข้าร่วมพัฒนาด้านสาธารณสุขด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ จุดประสงค์ทางรัฐนั้นคือ ความครอบคลุมในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน มุ่งให้ประชาชนได้รับความรู้การดูแลด้านสุขภาพอนามัยทั่วถึงนั่นเอง แต่การเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานนั้น อาสาสมัครสาธารณสุข จะต้องได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ทางกระทรวงสาธารณสุขกำหนดขึ้น ทั้งทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้นำและสนับสนุน ในส่วนที่ปฏิบัติเกินความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุข

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อาสาสมัครสาธารณสุขทั่วทั้งประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในระดับหมู่บ้านและชุมชนนั้น รัฐคาดหวังว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่ผ่านการอบรมจะสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปขยายผลให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านและประชาชนในหมู่บ้านเกี่ยวกับการส่งเสริมและป้องกันโรค รวมทั้งช่วยเหลือบำบัดรักษา โรคภัยไข้เจ็บเล็กน้อยในเบื้องต้นให้แก่เพื่อนบ้านได้ ตลอดจนนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพร่างกายของตนและครอบครัว ด้วยความเสียสละทั้งกาย กำลังใจ เวลาของตนและสติปัญญา

โดยมิได้หวังผลตอบแทนใดๆซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข เพราะเสมือนเป็นพลังแนวหน้าสำหรับกระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดสวัสดิการทางด้านการรักษาพยาบาลให้ฟรีรวมถึงบุคคลในครอบครัว เช่นบุตร พ่อ แม่ สามี และภรรยา นับตั้งแต่เริ่มมีองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุข เข้ามาร่วมพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ทำให้การพัฒนาด้านสาธารณสุขสำเร็จไปอีกระดับหนึ่ง(กร ทัพพะรังสี 2539 :133) กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาท อาสาสมัครสาธารณสุขเป็นอย่างมาก ยกย่องเสมอว่าอาสาสมัครสาธารณสุข คือพลังแนวหน้าแห่งสาธารณสุข จึงได้จัดสรรงบประมาณและกระจายอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อสนับสนุนหมู่บ้านในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านละ 7500 บาทต่อปีและได้เน้นย้ำว่า จะต้องให้ อาสาสมัครสาธารณสุข และชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเองอย่างจริงจัง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเป็นผู้ติดตามและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขนั้น จะต้องครอบคลุมทั้ง3ด้านคือด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลต้องทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน เป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษา ตลอดจนคอยกระตุ้น ติดตาม กำกับประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่กล่าวมานั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนประสบความสำเร็จคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลนั่นเอง

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำที่สถานีอนามัยในระดับตำบลประกอบด้วย หัวหน้าสถานีอนามัย เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน นักวิชาการ นอกจากจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา ติดตามกำกับประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนแก่อาสาสมัครสาธารณสุขแล้ว ยังจะต้องใช้กระบวนการในการบริหารทุกชนิดที่จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข การกิจคือมุ่งให้ประชาชนมีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า นั่นคือคุณภาพที่พึงประสงค์

ดังนั้นการบริหารในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายได้จะต้องอาศัยลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขที่เป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ให้ความร่วมมือ เสียสละเพื่อส่วนรวม และพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วย

ความสำเร็จของงานถึงจะเกิดขึ้น ดังทฤษฎีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg 1959:8) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน คือปัจจัยกระตุ้นเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจและมีความสุขในการทำงาน ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในการทำงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ นโยบายการบริหารของหน่วยงาน วิธีการปกครอง บังคับบัญชา เงินเดือน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และความก้าวหน้าในการทำงาน

จากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจต่อการทำงานที่กล่าวมา จะเห็นว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลจะต้องคำนึงเกี่ยวกับ คน วิธีการดำเนินงาน งบประมาณสนับสนุน เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน สาธารณสุขมูลฐานในชุมชน เพราะการดำเนินงานทุกด้านจะต้องดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของอาสาสมัครสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน(กรมการฝึกหัดครู 2525:23) ได้พบว่า องค์กรใดที่บุคลากรไม่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานก็มีผลทำให้การปฏิบัติงานต่ำลง งานจะดำเนินไปอย่างไรราบรื่น ความรับผิดชอบต่องานหรือผลสำเร็จของงานในหน้าที่ก็จะเล็กลงทุกที นอกจากนี้ก็จะขาดความจงรักภักดีต่อองค์กรนั้นด้วยแต่ในทางตรงกันข้าม(กิติมา ปริดิถ 2529:332) ได้กล่าวว่า ถ้าบุคลากรในหน่วยงานใดเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน จะสามารถวัดได้จากพฤติกรรมของเขาเหล่านั้นแสดงออกในด้านต่างๆเช่น มีความเอาใจใส่ต่องาน ขยันคิดตามผลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ เมื่อพบข้อบกพร่องเสียหายก็จะพยายามแก้ไข ให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ยอมเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวเพื่องานโดยไม่ต้องชักชวน ขอร้อง มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ขาดหรือหยุดงานโดยไม่จำเป็นมีความสบายใจที่ได้มาทำงานอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมงาน

จากสภาพปัจจุบัน ผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมูลฐาน จำนวน 4 คน มีหัวหน้าสถานีอนามัย 1 คน นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 1 คน เจ้าพนักงานสาธารณสุข 1 คน เวชระเบียน 2 คน มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 10 หมู่บ้าน จำนวนหลังคาเรือน 1602 หลังคาเรือน อาสาสมัครสาธารณสุขหรือ อสม. 100 คน แยกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขชาย 44 คน เป็นหญิง 57 คน อายุต่ำกว่า 40 ปี คน อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป คน วุฒิการศึกษาต่ำกว่า ป.6 จำนวน คน ตั้งแต่ ป.6 ขึ้นไป คน จากการรายงานสรุปผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในรอบปีที่ผ่านมา (เอกสารสรุปประเมินผลงาน ปี 2550) พบว่า

ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนรอบปีที่ผ่านมา นั้น อาสาสมัครสาธารณสุขบางคน ให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ภายใต้การชี้แนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ยังไม่มีความเข้มแข็งในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน อีกทั้ง ปัจจุบันการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนในยุคปฏิรูประบบสุขภาพนั้น ทำให้เกิดความยุ่งยาก ซับซ้อน เพิ่มขึ้นและมีข้อจำกัดด้านบุคลากรด้วย (ธีระ งามสูตร, 2534 : 10) จึงส่งผลกระทบต่อกรการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน และความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งได้ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัยตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่จะนำไปวางแผน ปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของสาธารณสุขสถานีอนามัยท่าไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขเพศชาย - เพศหญิงที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุข ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุข ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ป. 6 และสูงกว่าชั้น ป. 6 ขึ้นไป ที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สมมุติฐาน

1. อาสสมัครสาธารณสุขที่มี เพศ แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงาน สาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร
2. อาสสมัครสาธารณสุขที่มี อายุ แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงาน สาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร
3. อาสสมัครสาธารณสุขที่มี การศึกษา แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงาน สาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ อาสสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 100 คน
2. กลุ่มประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มอย่างง่ายร้อยละ 80 จากประชากรทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 40)
3. ตัวแปร
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ
 - 3.1.1 เพศจำแนกเป็น
 - 3.1.1.1 เพศชาย
 - 3.1.1.2 เพศหญิง
 - 3.1.2 ระดับอายุจำแนกเป็น
 - 3.1.2.1 อายุต่ำกว่า 40 ปี
 - 3.1.2.2 40 ปีขึ้นไป
 - 3.1.3 ระดับการศึกษา
 - 3.1.3.1 ต่ำกว่าชั้น ป.6
 - 3.1.3.2 ชั้น ป.6 ขึ้นไป

4. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงาน
สาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัด
กำแพงเพชร ทั้ง 3 ด้าน
- 2.1 ด้านการบริหารงาน
 - 2.2 ด้านบริการ
 - 2.3 ด้านวิชาการ

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เป็นความสุขที่เกิด
จากการปฏิบัติงาน รับรู้คุณค่าและความสำคัญของงาน จึงปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจในการ
ดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ
ที่เราเรียกย่อ ๆ ว่า อสม. นั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพ
ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
และการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่ม
ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา อสม. จึงเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับจนครอบคลุม
หมู่บ้านในชนบทและชุมชนเมืองกว่า 8 แสนคน แม้ว่าพลังของ อสม. อาจจะถูกเล็กลงตั้งแต่เกิดกวาด
เม็ดทรายเมื่อยามกระจายอยู่ตามหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ แต่เมื่อมีการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนเป็น
ชมรมฯ พลังเหล่านี้ก็มีความมั่นคงตั้งภูผา พร้อมทั้งจะต่อสู้และก้าวนำไปสู่การพัฒนาด้านสุขภาพ
และคุณภาพชีวิตของภาคประชาชน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือ อสม. (Health Volunteer) หมายถึง บุคคลที่
ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละกลุ่มบ้านและได้รับการอบรมตามระยะเวลาและหลักสูตรที่
กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อเป็นตัวแทนในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนใน
หมู่บ้าน เป็นผู้ปฏิบัติงานเข้มแข็ง และยินดีเป็นอาสาสมัคร ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้านจะรับผิดชอบในการดูแลประชาชนคนละ 8-15 หลังคาเรือน

อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม) หมายถึง บุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าทำหน้าที่
ดูแลส่งเสริมสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (จนท. สส.) หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำที่
สถานีอนามัยตำบลลานดอกไม้ ที่เป็นครูฝึก ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข และเป็นพี่ปรึกษาให้การ
สนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุข ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ควบคุม
ประเมินผลการดำเนินงานทางด้านสาธารณสุข

การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน หมายถึง วิธีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขเพื่อพัฒนา
ชุมชนให้มีความสามารถในการที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยที่ชุมชนร่วมมือจัดกิจกรรมเพื่อ
แก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร การบริการ และด้านวิชาการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อบทบาทเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีนามัยท่าไม้แดง ตำบลลานดอกไม้ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 - 1.1 ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 - 1.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ
 - 1.4 การวัดความพึงพอใจ
2. อาสาสมัครสาธารณสุข
 - 2.1 ความหมายอาสาสมัครสาธารณสุข
 - 2.2 คุณสมบัติของอาสาสมัครสาธารณสุข
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของอาสาสมัครสาธารณสุข
 - 2.4 การพัฒนา อาสาสมัครสาธารณสุขในด้านงานสาธารณสุข
3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 - 3.1 ความหมายเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 - 3.2 บทบาทเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 - 3.3 แนวคิดในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานในประเทศ
4. ข้อมูลสถานีนามัยท่าไม้แดง ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - งานวิจัยในประเทศ
 - งานวิจัยในต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1. ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานที่จะไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการแต่สำคัญที่สุดคือบุคลากรต้องทำงานด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพราะถ้าผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจในงานที่ทำนั้น ผลงานที่ออกมาย่อมดีกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานโดยไม่มี ความพึงพอใจในงานที่ทำเลยอย่างแน่นอน มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้หลายประการ เช่น เฮอร์เบิร์ก (Herzberg, 1959 : 945-949) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งผลมาจากการรับการตอบสนองทั้งปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนอย่างเพียงพอ

สมิท (Smth. 1955 : 114) ได้ให้ความหมายเกี่ยวพึงพอใจในการทำงานว่าความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลรวมทางจิตวิทยา สรีรวิทยาและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ผู้ทำงานในหน่วยงานนั้นพูดได้อย่างจริงใจว่าเขาพอใจในการทำงาน

ซีคอร์ด และแบคแมน (Secord and Backman, 1964 : 391) มีความเชื่อว่าความพึงพอใจเกิดจากความต้องการของบุคลากรในองค์กร บางคนอาจพอใจเพราะเพื่อนร่วมงาน

กิลเมอร์ (Gilmer, 1966 : 254-255) ซึ่งได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึงผลของทัศนคติต่างๆ ของบุคลากรที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกความสำเร็จในผลงานรู้สึกว่าได้รบยกย่องและรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

กู๊ด (Good, 1973 : 320) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่า หมายถึงคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อคุณภาพของงานนั้นๆ

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกที่ดีต่อเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เป็นความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติงาน รับรู้คุณค่าและความสำคัญของงานจึงจะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ดังนั้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่จะสร้างให้เกิดกับองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขให้ได้ เพื่อการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขให้ดำเนินตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

แนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก

ทฤษฎีองค์ประกอบคู่ของเฮิร์ซเบิร์ก (Two - Factors Theory of Motivation)

เฮิร์ซเบิร์ก (Herberg, 1959 : 113 -115) ได้ทำการศึกษาวิจัยที่เมืองพิทส์เบิร์ก รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อพิสูจน์ความเชื่อมั่นที่ว่ามนุษย์มีความปรารถนา 2 ประการ คือ ความปรารถนาที่จะจัดความทุกข์ของร่างกายทั้งหลายให้หมดไป เช่น ความหิว ความเดือรื้อนทางสุขภาพ และความปรารถนาความสุขทางใจ ค้นพบทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน มี 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งมีผลทำให้ความพึงพอใจในการทำงานมี 6 ประการ คือ

1.1 ความสำเร็จของงาน (Achievement) หมายถึง ความสมบูรณ์ของงานความสามารถในการแก้ปัญหา การมองเห็นผลงาน ความชัดเจนของงาน เป็นความสำเร็จที่วัดได้จากการปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ตามกำหนดเวลา ความสามารถในการแก้ปัญหา ในการปฏิบัติงานและความพอใจในการปฏิบัติงานนั้น

1.2 การยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การยอมรับหรือเห็นด้วยกับความสำเร็จ การได้รับการชมเชย ยกย่อง ชื่นชม เชื้อถือ ใ้วางใจในผลงานและการดำเนินงานจากผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลอื่นๆ ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับการยอมรับนับถือก็จะทำให้เกิดการไม่ยอมรับ การได้รับ ต่ำหนืดเดือน หรือการกล่าวโทษ

1.3 ลักษณะของงาน (Work itself) หมายถึง การลงมือกระทำหรือการทำงานเป็นชิ้นเป็นอัน ซึ่งมีกำหนดเวลาหรือเป็นกิจวัตร หรือยึดหยุ่นได้ อาจมีการสร้างสรรค์งานไม่ว่างานง่ายหรืองานยาก เป็นงานที่ชวนให้ปฏิบัติไม่น่าเบื่อหน่าย เป็นงานส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นงานที่มีคุณค่า รวมทั้งปฏิบัติงานได้สมบูรณ์ หรือทำงานได้เสร็จในเวลาอันสั้น

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การจัดลำดับของการทำงานได้เอง ความตั้งใจ ความสำนึกในอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ตลอดจนอิสระในการปฏิบัติงาน

1.5 โอกาสก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ผลของการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพของบุคคล หรือตำแหน่งในสถานที่ทำงาน โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง หรือระดับที่สูงขึ้น

1.6 โอกาสเจริญในงาน (Possibility of growth) หมายถึง การที่บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เพิ่มขึ้นในวิชาชีพจากการปฏิบัติงานตลอดจนโอกาสในการศึกษาต่อ อบรม ดูงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่กำจัดความไม่พึงพอใจในการทำงานและเป็นปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลยังคงปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา ประกอบด้วย

2.1 ผลตอบแทนจากการทำงาน เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าตอบแทนรวมทั้งสวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูลอื่นๆ ตามความเหมาะสม และเงินเดือนตามความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) หมายถึง สภาพการปกครองบังคับบัญชาของผู้บริหารระดับสูง การวิเคราะห์ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน การกระจายงาน การมอบหมายอำนาจ ความยุติธรรม

2.2 การปกครองบังคับบัญชา (Supervision - technical) หมายถึงสภาพการปกครองบังคับบัญชาของผู้บริหารสูง การวิเคราะห์ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน การกระจายงาน การมอบหมายอำนาจ ความยุติธรรม

2.3 นโยบายและการบริหารงาน (Policy and Administration) หมายถึงความสามารถในการจัดลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ของการทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของหน่วยงาน การบริหารงาน การจัดระบบงานของผู้บังคับบัญชา การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

2.4 สภาพการปฏิบัติงาน (Working Condition) หมายถึง สภาพเหมาะสมในการทำงาน สภาพการทำงานที่เป็นด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อม สถานที่ทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานตลอดจนครอบคลุมไปถึงความสมดุลของปริมาณงานกับจำนวนบุคลากร

2.5. ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน (Job security) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้าน ความมั่นคงในตำแหน่ง ความปลอดภัยในการทำงาน

2.6 ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factor in personal life) หมายถึง สถานการณ์ ที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกดี หรือไม่ดีในช่วงทำงาน สภาพความเป็นอยู่ทางครอบครัวและส่วนตัวอันเนื่องมาจากปฏิบัติงาน

การศึกษาของเฮอริเบอร์ก และคณะยังพบว่า ปัจจัยทั้ง 2 ประเภท แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด คือปัจจัยจูงใจ เป็นมูลเหตุให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ เป็นมูลเหตุให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยภายใน (Intrinsic Motivation) ถ้าปัจจัยจูงใจขาดหายไป ก็ไม่ทำให้เกิดความไม่พอใจปัจจัยค้ำจุน เป็นมูลเหตุให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) การขาดปัจจัยด้านนี้ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน แต่ถึงจะมีปัจจัยนี้ก็จะสามารถทำให้คนมีทัศนคติที่เป็นกลางเท่านั้น

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในงาน มีความแตกต่างกันมากในแต่ละบุคคลและในแต่ละองค์การ (Baron and Paulus.) 1991 : 341 345) มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในพวกคนงาน แต่ บารอน และเพาลัส ได้แบ่งปัจจัยที่ค่อนข้างจะมีความสำคัญเป็นกลุ่มหลัก 2 กลุ่มดังนี้

1 สิ่งแวดล้อมของงาน (Work Setting) ปัจจัยสาเหตุภายนอกของความพึงพอใจในงาน ในธรรมชาติของการทำงาน ทุกสิ่งในการปฏิบัติงานกระทำไปเพื่อระบบรางวัลและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานบทบาทที่ปรากฏในงาน

1.1 ตัวเนื้องาน (Work Itelf) ความพึงพอใจในงานเกิดขึ้นโดยภาระงานที่ท้าทายจิตใจ และน่าสนใจแต่ต้องไม่มากเกินไป

1.2 ระบบรางวัล (reward System) ระบบรางวัลขององค์กรการจะทำให้ความพึงพอใจในงานเพิ่มมากขึ้นเมื่อระบบรางวัลมีความยุติธรรม (รางวัลกับการทำงานของแต่ละคนเหมาะสมกัน) คนงานรู้สึกควบคุมตนเอง ความเชื่อที่พวกเขาถืออิทธิพลต่อรางวัลที่พวกเขาได้รับในทางตรงข้ามถ้าระบบไม่ทำตามสภาวะดังกล่าวจะมีแนวโน้มทำให้เกิดความพึงใจงานของคนลดต่ำลง

1.3 สภาวะงานโดยทั่วไป (General Working Condition) มีผลในเชิงบวกหรือลบอย่างเข้มต่อทัศนคติในงานของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่ทำงานสะดวกสบาย และมีความสัมพันธ์กับความเครียดทางกายภาพและจิตใจต่ำ แต่ได้รับการสนับสนุนให้รู้เป้าหมายของงานมีแนวโน้มทำให้พึงพอใจในงานสูง แต่ถ้าหากสิ่งแวดล้อมไม่สะดวกสบาย มีความเครียดสูงหรือมีการป้องกันไม่ให้ความรู้ความสำเร็จของเป้าหมายงาน จะทำให้เกิดความพึงพอใจในระดับต่ำ

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) ความเป็นเพื่อน ความสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน ทำให้เกิดความพึงพอใจในงานสูง (Bateman and Strasser. 1991:341 - 345)

1.5 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจงาน (Participation in work -related Decision) ทำให้ผลต่อทัศนคติเชิงบวกในคนงานได้

1.6 ค่านิยม (Values) คนงานมีแนวโน้มที่จะพึงพอใจในงานสูง เมื่ออยู่กลุ่มที่มีค่านิยมเดียวกัน ในทางตรงกันข้ามถ้าอยู่ในกลุ่มที่มีความเห็นหรือความเชื่อต่างกัน เช่น ด้านงานหรืออื่นๆ เขาอาจแสดงพฤติกรรมทางลบ

2. ลักษณะส่วนบุคคล (Individual) ปัจจัยสาเหตุภายในของความพึงพอใจในงาน ลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personal Characteristics) เป็นคุณลักษณะที่แน่นอน มีผลต่อระดับความพึงใจในงานของพวกเขา ไม่ว่าจะป็นงานใดก็ตาม ซึ่งอธิบายได้ว่า

2.1 คนที่มีความนับถือตนเอง (Self - Esteem) สูงหรือมีภาพลักษณ์ของตนเองในเชิงบวก จะมีความพึงพอใจในงานมากกว่าคนที่มีความนับถือตัวเองต่ำ หรือมีภาพลักษณ์ของตนเองในเชิงลบ (Baron and Paulus. 1991 : 341 - 345 citing Lock. 1976) คนที่มีความนับถือตนเองสูง มีแนวโน้มจะยอมรับสิ่งต่างๆ ที่พวกเขาทำในทางที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะป็นเหตุผลใดก็ตาม คนที่มีภาพลักษณ์ของตนเองในเชิงบวกสูงกว่ามีความสุขและมีความพึงพอใจมากกว่า

2.2 คนที่มีความสามารถการต้านทานหรืออดทนหรืออดทนต่อความเครียดได้ดี (Ability to Withstand Stress) จะมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าคนที่มีความสามารถน้อยในด้านนี้เชื่อว่าพวกเขาสามารถมีอิทธิพลหรือควบคุมผลลัพธ์ ของตนเองได้ มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจสูงกว่าคนที่รู้สึกว่ผลลัพธ์ของการทำงานนั้นอยู่นอกเหนือการทำงานของตนเอง

2.3 คนที่มีสถานะตำแหน่งสูงหรืออาวุโส มักจะมีความพึงพอใจในการงานสูงกว่าคนที่มีความอาวุโสต่ำกว่า

2.4 คนที่มีความคาดหวังเชิงบวกกับงานทำให้มีความพึงพอใจในงานสูงกว่าคนที่ไม่มี ความคาดหวังใดๆ

2.5 คนชอบปรับปรุงบุคลิกภาพให้ห่างออกจากงานได้ดี (Enjoy Good Personal Adjustment Away Form Work) มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าคนที่มีความเคร่งเครียดกับงาน

การที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

สำราญ บุญรักษา (2539 : 22-24) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วยปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงาน การบริหารและผู้บริหาร ปัจจัยด้านความอิสระในการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านคุณค่าของงานต่อตนเอง ต่อดังค์กรและต่อวิชาชีพ และปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวแล้วปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ได้แก่ อายุ การศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สถานะภาพสมรส ตำแหน่งก็มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจเช่นเดียวกัน

4. มาตรการวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลตามทฤษฎีขององค์ประกอบของเฮิร์ชเชอร์เบิร์ก คือความต้องการได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกายและปรารถนาความสุขทางใจทั้งสองอย่างนี้ถ้าได้รับการตอบสนองในขอบเขตที่บุคคลต้องการก็ทำให้ผู้ได้รับการตอบสนองเกิดความพึงพอใจงานแบ่งตามความหมายเป็น 2 ด้านคือ

1. ความพึงพอใจในงาน โดยทั่วไปเป็นการศึกษาถึงความรู้สึกชอบพอของบุคคลที่มีต่อบทบาทของงานเป็นการวัดโดยส่วนรวมถึงระดับที่บุคคลมีความพึงพอใจและมีความสุขกับงาน
2. ความพึงพอใจงานเฉพาะด้านเป็นการศึกษาความรู้สึกชอบพอและความพอใจของบุคคลที่มีต่องานเฉพาะด้าน เช่น รายได้ ความมั่นคง มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาและความก้าวหน้า

5. แบบวัดความพึงพอใจงาน

ในหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสนใจกับความพึงพอใจงานมาก นักจิตวิทยาอุตสาหกรรมได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจงาน ตามนิยามศัพท์เฉพาะและตามจุดมุ่งหมายของการวัด การแบ่งแบบวัดมีหลายลักษณะดังนี้

การแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อความที่ถามเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบสำรวจบรรยาย (Oescriptive Surveys) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบโดยอิสระเป็นข้อมูลที่ได้ในเชิงคุณภาพ
2. แบบสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive Surveys) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบโดยอิสระเป็นข้อมูลที่ได้ในเชิงคุณภาพ

แบบวัดยังสามารถแบ่งได้ตามคุณลักษณะของงานเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1 แบบวัดความพึงใจงาน โดยทั่วไป เป็นแบบวัดที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวม ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ได้ยกแบบวัดของเฮกแมนและโอดแมน (Hackman and Oldman. 1975 : อ้างอิงมาจาก ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.2535 : 142-143) ซึ่งมีข้อคำถามเพียง 5 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่ามีข้อ 2 และข้อ 5 เป็นคำถามภาคเสธ
- 2.แบบวัดความพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานของแบบสอบถามนี้เป็นการวัดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ได้แก่ แบบวัดของแฮกแมนและโอดแมน (Hackman and Oldman. 1975 : อ้างอิงมาจาก ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 142-143) แบบสอบถามเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า มีข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ ดานรายได้ ความมั่นคงในงาน มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาและความก้าวหน้า

อาสาสมัครสาธารณสุข

1. ความหมายของอาสาสมัครสาธารณสุข

อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม) หมายถึงบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านและได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยมีบทบาทในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change agents) การสื่อข่าวสาธารณสุข การประสานงาน การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน ตลอดจน การร่วมปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งผู้ป่วยไปรับบริการ การจัดกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ อสม. 1 คน รับผิดชอบต่อ 8 หลังคาเรือนนั้น ในหมู่บ้านหนึ่งๆจะมี อสม. ไม่เท่ากันขึ้นกับจำนวนหลังคาเรือนของแต่ละหมู่บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน. 2542 : 1-10)

2. คุณสมบัติของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม)

2.1 เป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน

2.2 มีความรู้ขั้นต่ำสามารถอ่านออกเขียนได้

2.3 เป็นบุคคลที่สมัครใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานสาธารณสุข

2.4 เป็นบุคคลที่สนใจเข้าร่วมในการดำเนินงานสาธารณสุข

2.5 เป็นบุคคลที่กรรมการหมู่บ้านรับรองว่าเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีที่ได้รับความ

ไว้วางใจและยกย่องจากประชาชน

3. วิธีการคัดเลือก

ให้ใช้ประชาธิปไตยในการคัดเลือกบุคคลเป็น อสม โดยมีแนวทางดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดประชุม อสม. กรรมการหมู่บ้านและผู้นำอื่นๆเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงการคัดเลือก คุณสมบัติ จำนวน บทบาทหน้าที่ของ อสม. แล้วร่วมกำหนดแผนการดำเนินการคัดเลือก อสม. โดยให้กลุ่มดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหา

3.1.1 แบ่งละแวกบ้าน หรือคุ้มบ้าน คุ้มละ 15 หลังคาเรือน แล้วชี้แจงให้ทุกบ้านได้รับทราบ

3.1.2 คณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย อสม. กรรมการหมู่บ้าน และผู้นำอื่นๆ ดำเนินการคัดเลือก และลงมติ โดยใช้เสียงส่วนมากเลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเป็น อสม. ประจำละแวกบ้านหรือคุ้มบ้าน

อนึ่งการคัดเลือก อสม. สามารถปรับเปลี่ยนได้ หากชุมชน หรือคณะกรรมการเห็นเป็น
อย่างอื่น แต่ต้องมีประโยชน์เพื่อส่วนรวมและมีขั้นตอนที่โปร่งใส

4. การฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขใหม่

การฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขใหม่ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขที่ได้ผ่านการคัดเลือกเข้ามาใหม่มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ มีความรู้
ความสามารถและการปฏิบัติงานที่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

วิธีการอบรม

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถวางแผนการอบรม ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยจะมี
ทั้งส่วนของความรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ให้บริการที่สถานีอนามัย รวมทั้งต้องมีการ
ประเมินผลการอบรมว่าสามารถพัฒนาให้ อสม. ใหม่ทุกคน มีความรู้ความสามารถทำงานตาม
บทบาทที่กำหนดไว้ได้อย่างมีคุณภาพ

เนื้อหาหลักสูตร : เนื้อหาความรู้ที่อบรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มความรู้พื้นฐาน (ภาคบังคับ) : ประกอบด้วยวิชาที่เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน
ในฐานะอาสาสมัครสาธารณสุข โดยเป็นวิชาที่เกี่ยวกับสาธารณสุขหลักๆของประเทศและการ
บริหารจัดการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในชุมชน ได้แก่

- 1.1 บทบาทหน้าที่ของ อสม.
- 1.2 สิทธิของ อสม.
- 1.3 การถ่ายทอดความรู้และการเผยแพร่ข่าวสาร
- 1.4 การวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น
- 1.5 สุขวิทยาส่วนบุคคล
- 1.6 การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันปัญหาสาธารณสุข
- 1.7 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 1.8 การฟื้นฟูสภาพ
- 1.9 การส่งต่อผู้ป่วย
- 1.10 การจัดกิจกรรมในการพัฒนางานด้านสาธารณสุข
- 1.11 การทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนางาน
สาธารณสุขในท้องถิ่น

1.12 การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับประชาชนในท้องถิ่น

2. กลุ่มความรู้เฉพาะ เป็นความรู้ในเรื่องที่เป็นปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่และความรู้ด้าน
นโยบายต่างๆในการพัฒนางานสาธารณสุขในแต่ละท้องถิ่น และความรู้ในการพัฒนาอื่นๆที่มีผลต่อ
สุขภาพของประชาชน โดยจังหวัดสามารถปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม ซึ่ง
เนื้อหาอาจแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

5. การขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

สถานะภาพการเป็น อสม. เกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับคัดเลือก ผ่านการอบรมและได้รับการประเมินความรู้ความสามารถตามหลักสูตรความรู้ ทั้งกลุ่มความรู้พื้นฐานและกลุ่มความรู้เฉพาะตามที่กำหนดไว้ จังหวัดจะออกประกาศนียบัตรและบัตรประจำตัว ให้ใช้เป็นหลักฐาน โดยรูปแบบอายุบัตร และสิทธิที่ได้รับเป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

6. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของอาสาสมัครสาธารณสุข

อสม. มีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน และมีหน้าที่แก้ข่าวร้ายกระจายข่าวดี ชี้นำบริการ ประสานงานสาธารณสุขบำบัดทุกข์ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี

7. ความรับผิดชอบของ อสม.

7.1 เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุขระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในหมู่บ้าน นัดหมายเพื่อนบ้านมารับบริการ แจ้งข่าวสารสาธารณสุข เช่น การเกิดโรคติดต่อที่สำคัญ ตลอดจนข่าวความเคลื่อนไหวในกิจกรรมสาธารณสุข รับข่าวจากสาธารณสุขแล้ว แจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นทราบอย่างรีบด่วนในเรื่องที่สำคัญ เช่น โรคระบาด

7.2 เป็นผู้แนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวในเรื่องต่างๆ เช่น การใช้สถานบริการ การจัดหาไม้สะอาด การโภชนาการ การสุขาภิบาล การป้องกันและควบคุมโรค การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเป็นภัย การคุ้มครองผู้บริโภคและอื่นๆ

7.3 เป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วย การติดตาม การดูแลจากสถานบริการ การรักษาพยาบาลเบื้องต้น

7.4 หมุนเวียนปฏิบัติงานที่ ศสมช. โดยมีกิจกรรม เช่น การจัดทำข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน การถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของชุมชน

7.5 การบริการที่จำเป็นใน 14 กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

7.6 เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุข เช่น เฝ้าระวังปัญหาโภชนาการ เฝ้าระวังด้านอนามัยแม่และเด็ก เฝ้าระวังด้านการสร้างภูมิคุ้มกันโรคและเฝ้าระวังเรื่องโรคติดต่อประจำท้องถิ่น

7.7 เป็นผู้นำในการบริหารการวางแผนแก้ปัญหาสาธารณสุข

7.8 เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขในชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการ จปฐ. และรวมกลุ่มสัมมนาสังคมด้านต่างๆ

7.9 คุณเลขาธิการนโยบายด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน โดยเป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล กระตุ้นมีการวางแผนดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขของหมู่บ้าน

8. วาระการฟื้นฟูสภาพการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

กำหนดวาระไว้คราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดวาระแล้วให้พิจารณาต่ออัครประจำตัว โดยดูจากผลการดำเนินงานร่วมกับการพิจารณาของประชาชนและองค์กรหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ไม่ควรที่จะถอดถอน อสม. ด้วยตนเอง เพราะ อสม. เป็นอาสาสมัครที่เสียสละของประชาชนหากมีความจำเป็นก็ควรใช้การประชุมปรึกษาหารืออย่างเป็นกันเอง กับ อสม. ที่มีรวมทั้งกรรมการหมู่บ้านเพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้

การฟื้นฟูสภาพ

1. ฟื้นฟูสภาพตามวาระ
2. ตาย
- 3 ลาออก
4. ไม่ได้อาศัยในหมู่บ้านเป็นเวลาติดต่อกันนาน 6 เดือน
5. ประชาชนลงมติ โดยมีคะแนนเสียงเกินครึ่งหนึ่งของประชาชนในหมู่บ้านมีมติให้พ้นตำแหน่ง เนื่องจากมีความประพฤติเสียหายอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของหมู่บ้าน หรือบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่

9. การพัฒนา อสม. ในงานด้านสาธารณสุข

ในการพัฒนาสาธารณสุข เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้มีทักษะในการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการมีสุขภาพดี อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และมั่นใจในบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ถือเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอาศัยความเข้มแข็งของระบบสาธารณสุขในชุมชนเป็นหลักประกอบกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในปัจจุบัน ได้พยายามปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะการกระจายอำนาจให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานสาธารณสุขตามสภาพปัญหาที่แท้จริง

การเตรียมความพร้อมนอกจากการฝึกอบรมให้ความรู้จำเป็นต้องพัฒนาด้านความรู้ความสามารถให้อาสาสมัครมีศักยภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้ผลการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพโดยดำเนินการดังนี้

1. ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ถือเป็นสิ่งสำคัญ และสำหรับ อสม. เนื่องจากจะต้องทำหน้าที่ด้านสาธารณสุขเป็นหลัก เจ้าหน้าที่ควรเพิ่มพูนความรู้ และ

ประสบการณ์ด้านสาธารณสุขที่จำเป็นสำหรับ อสม. ตามความเหมาะสม ของคุณวุฒิ สภาพท้องถิ่น และสภาพปัญหา ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ อสม. เป็นผู้นำทางด้านสาธารณสุขชุมชนด้วยตนเองดังนี้

1.1 การฝึกอบรมต่อเนื่อง คือ การจัดอบรมให้ความรู้ ทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาวิชาการ ต่างๆ หลังจากได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว โดยเลือกวิชาที่มีความสำคัญต่อปัญหาในท้องถิ่น เช่น การวางแผนจัดทำโครงการ การแก้ปัญหาโรคติดต่อในท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ และการมีคุณธรรม

1.2 การฝึกปฏิบัติ (Learning by doing) คือ การจัดให้มี อสม. ได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ เช่น การฝึกปฏิบัติงานในสถานีนอมาลัย โดยเป็นผู้ช่วยในการให้บริการ หรือการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาในชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน

1.3 การถ่ายทอดความรู้ด้วยการใช้สื่อต่างๆ เช่น สื่อทางไกล เทป การให้ความรู้แก่ประชาชน

1.4 การประชุมปรึกษาหาความรู้ เช่น การประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.5 ทำหน้าที่ประสานงานที่ดี ระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับประชาชน

1.6 การติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อทราบความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงาน

2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำที่สถานีนอมาลัยท่าไม้แดง ที่มีหน้าที่เป็นครูฝึก ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข และเป็นทีปรึกษาให้การสนับสนุนอาสาสมัครในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน. 2536 : 16-51)

2.2 บทบาทในความรับผิดชอบงานสาธารณสุขมูลฐาน

2.2.1 การจัดทำแผนพัฒนาสาธารณสุขระดับตำบลประจำปี ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาสาธารณสุขระดับอำเภอ จึงมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสาธารณสุขระดับอำเภอ เมื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ได้รับกรอบนโยบายจากระดับอำเภอแล้ว จะดำเนินการจัดทำร่างแผนเสนอต่อคณะกรรมการสภาตำบล และคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล โดยยึดแผนพัฒนาตำบลระยะเวลา 5 ปี เป็นหลัก ประกอบกับข้อมูลระดับหมู่บ้านจัดทำแผนแก้ปัญหาโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

2.2.1.1 การรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจของหมู่บ้าน ข้อมูลที่ใช้ประกอบในการวางแผนเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลในระดับหมู่บ้าน โดยเจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลนั้นก่อน ซึ่งได้แก่ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือนในชุมชน หรือเป็นข้อมูล กชช. 2ก.

2.2.1.2 การพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการดำเนินในเขตรับผิดชอบเมื่อรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว นำมาพิจารณากำหนดพื้นที่ที่มีเป้าหมายในการดำเนินงาน

- จำนวนหลังคาเรือน
- จำนวนประชากร
- สภาพปัญหาหมู่บ้าน
- ระยะทางการคมนาคม

ลักษณะการกระจายของหลังคาเรือน

- สถานะผู้นำ

2.2.1.3 การจัดทำแผนระดับตำบล โดยมีกิจกรรมดังนี้

- การจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขชุมชน
- การคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุข
- การฝึกอบรมอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง
- การจัดตั้งกองทุนบำนาญหมู่บ้าน
- การฝึกอบรมผู้นำชุมชน

2.2.1.4 การเสนอแผน เมื่อจัดทำแผนเสร็จเรียบร้อยให้นำเสนอต่อ คปสอ.

(คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ)

2.2.1.5 การดำเนินตามแผน

2.2.2 ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารระดับตำบลเป็นส่วนหนึ่งที่ได้มาจากการนิเทศติดตามผล และการสำรวจหมู่บ้านในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วดำเนินการทางสถิติ

2.2.3 การเตรียมชุมชน เป็นขบวนการสำคัญขั้นตอนแรกของการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุข ประชาชน องค์กรหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแนวคิดตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการระดมทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประสานงาน โดยที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ประสานงานและชี้แจงทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับโครงการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน

2. การพัฒนาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรม / สัมมนา / ศึกษาต่อ โดยขอจัดสรรจากจังหวัด

3. พัฒนาองค์การอาสาสมัครสาธารณสุข โดยจัดอบรม และติดตามนิเทศโดย
สม่ำเสมอ

4. การสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีบทบาทหน้าที่ใน
การส่งเสริมและสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้าน ดังนี้

- 4.1 สนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ
- 4.2 สนับสนุนในเรื่องวัสดุให้เพียงพอ
- 4.3 สนับสนุนในด้านวิชาการ
- 4.4 สนับสนุนขวัญและกำลังใจ
- 4.5 กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรมงานสาธารณสุข

ฐาน

5. การนิเทศงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะต้องออก
เยี่ยมเยียน แนะนำกลุ่มอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และช่วยแก้ไข
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

6. การประเมินผลงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล โดยทั่วไปจะมีการประเมินได้
หลายรูปแบบ แล้วแต่จะกำหนดเพื่อให้เหมาะสมกับงาน แต่อย่างไรก็ตามขั้นตอนการ
ประเมินผลงานสาธารณสุขมูลฐานควรมีดังนี้

6.1 ขั้นเตรียม

- 6.1.1 วางแผนการประเมิน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้
- 6.1.2 ประโยชน์ในการวางแผนประเมินผล
- 6.1.3 กำหนดเครื่องมือ
- 6.1.4 ประสานงาน โดยแจ้งแผนการประเมินผลงานตามแผนที่กำหนดไว้

6.2 การดำเนินการประเมินผลงานตามแผนที่กำหนดไว้

- 6.2.1 ประเมินเป้าหมาย การดำเนินงานตามแผนสาธารณสุขมูลฐาน
- 6.2.2 ประเมินผลการดำเนินงาน
- 6.2.3 ประเมินความร่วมมือของชุมชน
- 6.2.4 ประเมินผลสำเร็จของงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยใช้เครื่องชี้วัด 3

กลุ่ม คือกลุ่ม จปฐ. การพึ่งพาตนเอง และการเข้าถึงบริการ

6.3 หลังการดำเนินการประเมินผล

- 6.3.1 สรุปผลการประเมินเพื่อหาส่วนขาดของการปฏิบัติงานที่ผ่านมา
- 6.3.2 ส่งผลการประเมินให้อาสาสมัครและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

7. การควบคุมกำกับงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล เป็นการตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ผู้ดำเนินงานจะต้องพยายามควบคุมให้ปฏิบัติงานไปตามแผน ถ้ามีการกระทำใดๆ ไม่เป็นไปตามแผนเพราะขาดข้อมูล ทำให้เวลาการทำงานคาดเคลื่อน จะต้องมีการปรับปรุงแผน จนกระทั่งการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการควบคุมประกอบด้วย

7.1 ด้านปริมาณ

7.2 ด้านคุณภาพ

7.3 ด้านเวลา

10. แนวคิดในการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย

การสาธารณสุขมูลฐาน เป็นกลวิธีทางสาธารณสุขที่เพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิมโดยให้ความสำคัญในการดำเนินงานสาธารณสุขระดับตำบล และหมู่บ้าน ด้วยการผสมผสานการให้บริการทั้งด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ดำเนินการโดยประชาชนเอง ซึ่งประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานการประเมินผล โดยได้รับสนับสนุนจากภาครัฐด้านข้อมูลและวิชาการ การให้การศึกษอบรมและระบบส่งต่อผู้ป่วย โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักและอาศัยการพัฒนาสาธารณสุขผสมผสานไปกับการพัฒนาของกระทรวงอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองและพึ่งตนเองได้

11. แนวคิดการสาธารณสุขมูลฐาน

แนวคิดที่ 1 การสาธารณสุขมูลฐานเป็นระบบบริการที่เพิ่มเติมหรือเสริมจากระบบบริการสาธารณสุขของรัฐซึ่งจัดบริการในระดับตำบล หมู่บ้าน โดยประชาชนและความร่วมมือของชุมชน

แนวคิดที่ 2 การสาธารณสุขมูลฐานเป็นการพัฒนาชุมชนให้มีความสามารถที่จะแก้ปัญหาสาธารณสุขได้ด้วยตนเอง โดยที่ชุมชนร่วมมือจัดทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณสุขที่ชุมชนเผชิญอยู่

แนวคิดที่ 3 การสาธารณสุขมูลฐาน จะเกิดขึ้นมาจะต้องให้ชุมชนรับรู้และทราบปัญหาของชุมชน คืออะไรและร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา รัฐมีหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้

แนวคิดที่ 4 หน้าที่และบทบาทของรัฐจะต้องเข้าใจว่า เราไม่ได้ทำงานแทนเขา เขาไม่ได้ทำงานให้เรา แต่เขาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตที่ดีของชุมชน (การสาธารณสุขมูลฐาน = การสาธารณสุขชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน)

แนวคิดที่ 5 ความร่วมมือของชุมชน คือหัวใจของการสาธารณสุขมูลฐาน การสนับสนุนอาจเป็นรูปแบบของแรงงาน แรงเงิน ความร่วมมือ ในการปฏิบัติด้วยความสมัครใจ เพราะมีการมองเห็นและรับรู้ปัญหาไม่ใช่เป็นเพราะเขาหวังสิ่งตอบแทน

แนวคิดที่ 6 สุขภาพอนามัยที่ดีมีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิต ดังนั้น งานบริการสาธารณสุขต้องผสมผสานกับการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่นการเกษตรและสหกรณ์ การศึกษา การพัฒนาชุมชน การอุตสาหกรรม การพาณิชย์ เป็นต้น

แนวคิดที่ 7 งานสาธารณสุขมูลฐานต้องใช้เทคนิคและวิธีการง่ายๆ ไม่เกินขอบเขตและกำลังที่ชุมชนเข้าใจและนำมาใช้ประโยชน์

แนวคิดที่ 8 งานสาธารณสุขมูลฐาน จะต้องสอดคล้องและอาศัยประโยชน์จากสถาบันหรือระบบชีวิตประจำของชุมชน

แนวคิดที่ 9 งานสาธารณสุขมูลฐาน ควรมีความยืดหยุ่นในการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาตามความเหมาะสมของสภาพสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่ประสบอยู่ ไม่จำเป็นเรื่องเดียวกันทุกหมู่บ้าน

แนวคิดที่ 10 บริการสาธารณสุขที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้เองในหมู่บ้านใน 14 องค์ประกอบ ของงานสาธารณสุขมูลฐาน

แนวคิดที่ 11 งานสาธารณสุขมูลฐานต้องมีความเชื่อมโยงกับงานบริการสาธารณสุขของรัฐในด้านการสนับสนุนการส่งต่อผู้ป่วย เพื่อรับการรักษาค่อย การให้การศึกษาต่อเนื่อง การให้ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข

12. หลักการสาธารณสุขมูลฐาน

การสาธารณสุขมูลฐาน (Primary Health Care = PHC) เป็นระบบที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพของตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นในระดับครอบครัว ระดับหมู่บ้านบุคลากรที่ใช้บริการหรือช่วยเหลือประชาชนนี้เป็นการสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านขึ้นมาอบรมพัฒนาให้ความรู้ให้มีความสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ รวมทั้งการอบรมชาวบ้านให้พึ่งพาตนเองได้ทางสุขภาพอนามัย เพราะแนวคิดของสาธารณสุขมูลฐานคือ ประชาชนบริการประชาชน

กิจกรรมที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อช่วยบริการประชาชนกันเอง ซึ่งเรียกว่า กิจกรรมทางสาธารณสุขมูลฐาน มีอยู่ 14 องค์ประกอบ

1. กิจกรรมโภชนาการ
2. การสุขศึกษา
3. การสุขภาพิบาลและสิ่งแวดล้อม การจัดหาหน้าสะอาด
4. การควบคุมป้องกันโรคติดต่อในท้องถิ่น
5. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

6. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
7. การจัดหายาที่จำเป็นไว้ใช้ในชุมชน
8. การอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว
9. การสุขภาพจิต
10. การทันตสาธารณสุข
11. การแก้ไขมลภาวะที่เป็นพิษเป็นภัย
12. การคุ้มครองผู้บริโภค
13. การป้องกันควบคุมอุบัติเหตุ
14. การควบคุมป้องกันโรคเอดส์

การที่จะดำเนินกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานทั้ง 14 องค์ประกอบให้สำเร็จนั้น จะต้องใช้กลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐาน 4 ประการคือ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความ ลึกซึ้งลงไปกว่าการร่วมมือธรรมดา เพราะแท้จริงเป็นความหมายของความ เป็นเจ้าของในเรื่องการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งจะต้องประกอบด้วย การ เตรียมเจ้าหน้าที่ การเตรียมชุมชน การฝึกอบรม การติดตาม การดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้าร่วม มือช่วยเหลือทั้งด้านกำลังคน กำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
2. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นการใช้นโยบายทางสาธารณสุขที่ง่ายไม่ ซับซ้อนยุ่งยาก ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน และควรเหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่นประชาชนสามารถปฏิบัติเองได้ หรือเป็นการแก้ปัญหาใหม่ที่ ชุมชนได้เรียนรู้เพิ่มเติมว่า เหมาะสมกับชุมชนในการแก้ปัญหา
3. การปรับระบบบริการพื้นฐานของรัฐ เพื่อรองรับการสาธารณสุขมูลฐานเป็น การปรับระบบบริการของรัฐและระบบบริหารจัดการที่รัฐมีอยู่แล้วของรัฐ ให้ เชื่อมต่อและรองรับงานสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อต้องการให้เกิดการกระจาย ครอบคลุมของบริการของรัฐ
4. การผสมผสานกับกระทรวงอื่น งานสาธารณสุขมูลฐานจะสำเร็จได้ต้อง ผสมผสานทำงานไปด้วยกัน ทั้งภายในกระทรวงสาธารณสุขเองและงาน พัฒนาชนบทของต่างกระทรวง คือ กระทรวงและสหกรณ์ กระทรวงศึกษา กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ตลอดจนรัฐวิสาหกิจและเอกชน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำขององค์กร จะต้องเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างดี ระหว่างสมาชิกฝ่ายต่างๆ ขององค์กร ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบริหารต้องรับบทบาทของความเป็นผู้นำ และโดยอาศัยความเป็นผู้นำนี้เอง ผู้บริหารจะต้องสามารถรวมพลังและใช้ประโยชน์จากผู้ร่วมงาน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

โดยเหตุที่สถานอนามัยเป็นสถานบริการด้านสาธารณสุขในระดับต้นของระบบการบริการสาธารณสุขต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชนตลอดเวลาและมีหน้าที่ในการบริการสาธารณสุขผสมผสานทั้งด้านส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค รักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ลักษณะการทำงานก็ต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ หน่วยงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้หลักการบริหาร เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และจะได้นำมาปรับปรุงกลไกการบริหารงานและการประสานงาน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจยิ่งขึ้นแก่ผู้มารับบริการ

สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administration Resource) มาประกอบกันตามขบวนการการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมาน รังสิโยภักดิ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์ ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน หรืออีกนัยหนึ่งว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่นๆ (Management is getting things done through other people)

การบริหาร คือ ขบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์การ และการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ (สมยศ นาวิการ. 2522 : 6)

โดยสรุป การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการนำทรัพยากรการบริหาร ตามขบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพที่องค์การนั้นๆ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยคน เงินวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของการบริหาร

การบริหารจึงต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริหาร ต้องเป็นไปอย่างประหยัด ผลงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความซื่อสัตย์ ความรู้จักรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และการใช้บริการอย่างเพียงพอ อาจสรุปอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านการประหยัด การประหยัดในที่นี้ไม่ได้มีความหมายเพียงการที่จะ ระมัดระวังการใช้จ่ายให้ประหยัด และให้ได้ประโยชน์สูงสุดไม่หากต้องคำนึงถึง การแสวงหาวิธีการ ประกอบด้วยเหตุผลมุ่งประโยชน์ขององค์การเป็นที่ตั้ง
2. ด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือ การทำงานที่ต้องการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด
3. ด้านประสิทธิผล หมายถึง การพิจารณาผลของการทำงานที่สำเร็จลุล่วงถึง วัตถุประสงค์ ความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเกิดจากการ ปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้
4. ความเป็นธรรม หมายถึง การบริหารงานด้วยความเป็นธรรมอย่างทั่วถึงและ ถ้วนทั่วปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง โดยไม่เลือกแบ่งแยกวรรณะ เชื้อชาติ และศาสนา
5. ด้านความซื่อสัตย์และมีเกียรติ ในการบริหารการปฏิบัติงานนั้นจะต้องดำเนิน ไปด้วยความซื่อสัตย์ ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียม เมื่อการ ปฏิบัตินั้นเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องที่ชอบ ความมีเกียรติก็ย่อมจะส่งเสริมให้สูง ยิ่งขึ้น

ทรัพยากรการบริหาร (Input)

นักบริหารจะต้องมีความรู้และความรอบรู้ที่จะกำหนดระบบงาน ระเบียบ และ เทคนิคในการปฏิบัติ การสร้างความพร้อม บัณฑิตต่างๆ ที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการ บริหาร มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ 1. คน 2. เงิน 3. วัสดุอุปกรณ์ 4. วิธีจัดการ นักวิชาการบาง ท่านเห็นว่าทรัพยากรการบริหารนอกจากจะมี 4 ประการ ดังกล่าว ยังจะต้องมีอำนาจหน้าที่ ระยะเวลา ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และความสะอาด

ขบวนการบริหาร (Process)

กระบวนการที่เป็นสากลใช้กันทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 7 ประการหรือที่ เรียกกันย่อๆ ว่า “POSDCORB MODEL” ซึ่งอธิบายตามความหมายดังนี้

1. P = Planning หมายถึง การวางแผนในอนาคต ที่จะต้องคำนึงถึงนโยบาย ประกอบด้วย เพื่อให้แผนงานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน
2. O = Organizing หมายถึง การจัดรูปโครงการของการบริหารรวมไปกับการ ปฏิบัติงานให้เหมาะสม อาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน

3. S = Staffing หมายถึง การบริหารในองค์การเกี่ยวกับงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานด้วย
4. D = Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวกรวมทั้งการควบคุมงานและการนิเทศงาน ตลอดจนคิดปะในการบริหาร เช่น ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และการจูงใจ เป็นต้น
5. CO = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น การร่วมมือประสาน จำเป็นที่จะต้องจัดให้มีในหน่วยงานตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์
6. R = Reporting หมายถึง การบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานตลอดถึงการประชาสัมพันธ์ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ ความสำคัญของการรายงานจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

2. การทำสาธารณสุขมูลฐาน เป็นการพัฒนาชุมชนให้มีความสามารถในการที่จะแก้ปัญหา สาธารณสุขได้ด้วยตนเอง โดยการที่ชุมชนร่วมมือจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่จึงจะถือว่าเป็นงานสาธารณสุข กล่าวคือ เป็นการแสวงหาของชุมชน

3. การสาธารณสุขมูลฐาน จะเกิดขึ้นได้จะต้องให้ชุมชนรับรู้และทราบว่าปัญหาของชุมชนคืออะไร และร่วมมือกันพิจารณาถึงแนวทางที่จะแก้ปัญหาของชุมชน

4. หน้าที่และบทบาทของรัฐจะต้องเข้าใจว่า เราไม่ได้ทำงานแทนเขาเขาไม่ได้ทำงานแทนเรา แต่เป็นการทำงานร่วมกัน

5. ความร่วมมือของชุมชน เป็นหัวใจของสาธารณสุขมูลฐาน การสนับสนุนอาจจะเป็นรูปของแรงงาน แรงเงิน ความร่วมมือในการปฏิบัติด้วยความสมัครใจ เพราะประชาชนมองเห็น และรับรู้ปัญหา ไม่ใช่เพราะหวังสิ่งตอบแทน

6. สุขภาพอนามัยที่ดีมีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต ดังนั้นงานบริการต้องผสมผสานกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ อาทิ การเกษตรสหกรณ์ การศึกษาและการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

7. งานสาธารณสุขมูลฐาน ต้องใช้เทคนิคและวิธีการง่ายๆ ไม่เกินขอบเขตและกำลังชุมชน จะเข้าใจและนำมาใช้ประโยชน์ได้ กล่าวคือ เทคนิคที่นำมาใช้ต้องมีความเหมาะสมประหยัด ราคาถูก สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ และมีผลต่อการแก้ไขปัญหา เช่น การสร้างที่เก็บน้ำฝน ก็ดำเนินการไปตามความสามารถของประชาชนและใช้วัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินแรงงาน ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอยู่แล้ว เป็นต้น

8. งานสาธารณสุขมูลฐานจะต้องสอดคล้องและอาศัยประโยชน์จากสถาบัน หรือระบบชีวิตประจำวันของชุมชน เป็นการอาศัยองค์กรต่างๆ ของท้องถิ่น เช่น พระสงฆ์ ครู ร้านค้า ผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ ให้มาร่วมดำเนินกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

9. การสาธารณสุขมูลฐาน ควรยึดหยุ่นในการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาตามความเหมาะสมของสภาพสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่ประสบอยู่ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเรื่องที่เหมือนกันในหมู่บ้าน กล่าวคือเมื่อชุมชนได้ตระหนักในปัญหา ที่มีการแก้ปัญหาสำคัญก่อนหลังตามลำดับ โดยที่แต่ละหมู่บ้านจะมีปัญหาแตกต่างกันออกไป

10. บริการสาธารณสุขที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้เองในหมู่บ้าน คือ

10.1 การสุศึกษา

10.2 การควบคุมป้องกันโรคติดต่อในท้องถิ่น

10.3 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

10.4 การอนามัยแม่เด็กและการวางแผนครอบครัว

10.5 การจัดหายาที่จำเป็นไว้ในหมู่บ้าน

10.6 การส่งเสริมโภชนาการ

10.7 การรักษาพยาบาลโรคที่พบบ่อยในท้องถิ่น

10.8 การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการจัดหาน้ำสะอาด

11. งานสาธารณสุข ต้องมีความเชื่อมโยงของรัฐในด้านการให้การสนับสนุนการส่งผู้ป่วยเพื่อรับการรักษาพยาบาลต่อการให้การศึกษาต่อเนื่อง การข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุข (อมร นนทสุต. 2525 : 8 - 16)

กล่าวโดยสรุป แนวความคิดของงานสาธารณสุขมูลฐาน หัวใจสำคัญก็คือ การแสวงหาความร่วมมือของชุมชน ในอันที่จะให้ประชาชนตระหนัก รับรู้และเข้าใจในปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง โดยรัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในส่วนที่เกินกำลังความสามารถของชุมชนนั่นเอง

สถานีอนามัยเป็นหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุขที่เล็กที่สุด ซึ่งกระจายอยู่ในระดับตำบล บางตำบลที่มีขนาดใหญ่อาจจะมีมากกว่า 1 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านที่ไม่ใช่ที่ตั้งของตำบล มีหน้าที่หลักคือ การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค อาจจะมีการดูแลรักษาพยาบาลโรคง่ายๆ ด้วย โดยจะมีกิจกรรมที่ประสานกับอาสาสมัครในชุมชน รวมทั้งการดูแล ศสมช. (ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน) ซึ่งเป็นสมบัติของชาวบ้านเองที่มีการกระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน การปฏิบัติงานในการให้บริการสาธารณสุขเพื่อชุมชนของสถานีอนามัย

สถานีนามัยมีบทบาทที่ต้องปฏิบัติในการดูแลสุขภาพของชุมชนดังต่อไปนี้

1. งานบริการสาธารณสุขผสมผสานแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ 5 สาขา

1.1 ด้านส่งเสริมสุขภาพ ให้บริการประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมกิจกรรมบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มเป้าหมายและเน้นการพัฒนาวิถีเชิงรุกที่เหมาะสม ได้แก่

1.1.1 การบริการอนามัยแม่และเด็ก ให้การดูแลแม่ตั้งแต่เริ่มมีครรภ์ การคลอดการดูแลหลังคลอด ตลอดจนดูแลเด็ก 0-5 ปี ในด้านการเจริญเติบโต การพัฒนาการเด็ก ตลอดจนดูแลด้านโภชนาการ ทั้งค้นหา เฝ้าระวัง และติดตามทางโภชนาการแก่หญิงมีครรภ์เด็ก 0-5 ปีและเด็กวัยเรียน

1.1.2 การบริการวางแผนครอบครัว ให้บริการวางแผนครอบครัวในสถานบริการ ตลอดจนค้นหา ติดตามและรณรงค์วางแผนครอบครัวให้ครอบคลุมเป้าหมาย

1.1.3 การดูแลเด็กวัยเรียนและเยาวชน ให้บริการอนามัยเด็กวัยเรียน วางแผนและบริการอนามัยโรงเรียนที่รับผิดชอบ และดำเนินการ เด็กในวัยเรียน รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพแก่เยาวชนนอกระบบโรงเรียน

1.1.4 การดูแลสุขภาพบุคคลทั่วไป ให้การบริการส่งเสริม การออกกำลังกายแก่บุคคลทั่วไปส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ตลอดจนบริการ ไอโอดีนในพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีน

1.1.5 การบริการทันตสาธารณสุข จัดบริการทันตสาธารณสุขผสมผสานแก่ประชาชนทั่วไปในเขตรับผิดชอบ ให้การสนับสนุนประชาชนและชุมชนในการพัฒนางานทันตสาธารณสุขตามกลวิธีสาธารณสุขมูลฐาน ตลอดจนการพัฒนาวิชาการและฝึกอบรมอาสาสมัคร

1.1.6 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข เฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ทราบข่าวสารที่ถูกต้อง สามารถเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตลอดจนสนับสนุนงานของกลุ่มคุ้มครอง

1.2 ด้านการรักษาพยาบาล ให้ได้รับบริการตามสภาพปัญหาของชุมชนในเขตรับผิดชอบ ได้แก่ เขตทุรกันดาร เขตชนบท เขตชนบทกึ่งเมือง เขตเกษตรกรรม โดยสามารถจัดระบบส่งต่อได้เหมาะสม

1.2.1 ชีตความสามารถในการปฏิบัติงานให้การปฐมพยาบาล การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การดูแลรักษาพยาบาล ผู้ป่วยเรื้อรังต่อจากโรงพยาบาล ผู้ป่วยศัลยกรรมด้านสูติกรรม ด้านทันตกรรม

1.2.2 การรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคง่ายๆ จำนวน 207 โรค ทั้งการรักษาพยาบาลและการส่งต่อ

1.3 ด้านควบคุมป้องกันโรค เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ดำเนินการป้องกันการเกิดโรคทั้งโรคไม่ติดต่อ

1.3.1 การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ ดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคติดต่ออย่างเหมาะสม เพื่อลดอัตราการความชุกชุมของชุมชนและลดความรุนแรงของโรค โดยการเฝ้าระวัง สอบสวนโรค ลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรค ให้สุขศึกษาและเฝ้าอบรมประชาชน ในการรณรงค์ทำลายแหล่งรังโรคตามลักษณะโรคติดต่อ

1.3.2 การควบคุมและป้องกันโรคไม่ติดต่อ เน้นการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง รวมทั้งการเกิดโรค ลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรค ให้สุขศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมตลอดจนคัดกรองผู้ป่วยในกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การรักษาพยาบาล

1.4 ด้านฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยพิการ ให้การรักษาพยาบาลและดูแลผู้ป่วยเรื้อรังโดยการ รับส่งต่อโรงพยาบาล ฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยให้คืนสู่สภาพปกติหรือป้องกันไม่เกิดความพิการในชุมชน รับผิดชอบอย่างครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

1.5 ด้านสนับสนุนในการให้สุขศึกษา ถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุขในเรื่องการควบคุม ป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพโดยวิธีการสุขศึกษาให้ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มารับบริการสาธารณสุขทั้งในและนอกสถานบริการ

งานบริการดังกล่าวในข้อ 1.1 ถึง 1.5 สาขานี้จะกระทำอย่างทั่วถึง โดยใช้ครัวเรือนหมู่บ้าน ตำบล เป็นเป้าหมายในการดำเนินการทุกสถานีนามัยจะต้องมีข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน เพื่อใช้ในการประเมินตนเองและประเมินผลการปฏิบัติงานเทียบกับแพทย์ที่กำหนด เช่น การดูแลก่อน คลอด ทุกสถานีนามัยต้องมีรายชื่อผู้ตั้งครรภ์ทุกคนในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ รวมทั้งวันและเวลา กำหนดที่จะคลอด ถ้าหญิงมีครรภ์ในเขตรับผิดชอบไม่มาฝากครรภ์ตามกำหนดเวลาเจ้าหน้าที่สถานีนามัยต้องออกไปให้บริการและเยี่ยมเยียนเมื่อมีอาการบ่งชี้ที่มีปัญหาจะได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อ ป้องกันโรคแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้นได้

2. งานสนับสนุนสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนาชุมชน

ด้านบริหาร

ในการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานเป็นไปตาม นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข สถานีนามัยตำบลขอนแก่นจึงได้ดำเนินการด้านบริหาร ดังนี้

1. นัดประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อจัดทำแผนพัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐาน ในชุมชนซึ่งข้อมูลที่จะนำมาจัดทำแผนจากข้อมูลการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) โดย รวบรวมปัญหาและความต้องการจากทุกหมู่บ้านจัดทำแก้ปัญหาตามแบบของแผนพัฒนาท้องถิ่น ปีงบประมาณของทุกปี

2. กำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุข 1 คน รับผิดชอบดูแลให้คำแนะนำด้านสุขภาพ อนามัยในชุมชนคนละ 15 หลังคาเรือนให้สอดคล้องกับนโยบายของทางกระทรวงสาธารณสุข

3. งบประมาณที่ทางรัฐมอบให้หมู่บ้านละ 10,000 บาทให้บริการ ไปตามแผนงานที่กำหนดได้ตามนโยบายของทางกระทรวงสาธารณสุข

4. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลควบคุมติดตามประเมินผลให้เป็นอย่างต่อเนื่อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. กำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุขประเมินผลดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลทุกเดือนเพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

ด้านบริการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลปฏิบัติตนให้ลักษณะเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำโดยมุ่งให้อาสาสมัครสาธารณสุขนำไปดำเนินงานต่อในระดับชุมชนในกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. งานโภชนาการ บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข คือ สํารวจข้อมูลจำนวนเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี รณรงค์ชี้แจงนำหนักเพื่อหาสภาวะการเจริญเติบโต และให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติตัวในรายที่พบว่ามีปัญหาตลอกจนการแนะนำให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวใน 4 เดือนแรก แนะนำอาหารเสริมในเด็กแต่ละวัย

2. งานสุขศึกษา เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุขให้อาสาสมัครนำไปถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุขต่อไปในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ และถ่ายทอดความรู้ทางหอกระจายข่าว

3. งานจัดหาหน้าสะอาดไว้บริโภค อาสาสมัครสำรวจข้อมูลในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบและร่วมแก้ปัญหาในครอบครัวที่มีน้ำดื่มไม่เพียงพอ

4. งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค อาสาสมัครสาธารณสุขสำรวจจำนวนเด็กแรกเกิดถึง 1 ปี เพื่อแนะนำให้ผู้ปกครองนำเด็กไปรับวัคซีนให้ครบอย่างต่อเนื่อง

5. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น อาสาสมัครสาธารณสุขรู้จักปฏิบัติตนเมื่อมีไข้ รู้จักวิธีการเช็ดตัว และการดูแลตัวเองได้ถูกต้องเมื่อมีอาการท้องร่วงสามารถให้คำแนะนำในกลุ่มละแวกคุ้มที่ตนเองรับผิดชอบ

6. การจัดหายาไว้ในชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขร่วมกันจัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้าน เพื่อให้มีเวชภัณฑ์ใช้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

7. งานอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว มอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขจะเป็นตัวประสานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจหญิงมีครรภ์และแนะนำให้หญิงมีครรภ์ไปรับบริการตรวจครรภ์อย่างต่อเนื่องและแนะนำหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่อยู่กับสามีคุมกำเนิดในรายที่ต้องการเว้นช่วงการมีบุตร

8. งานทันตสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุขสำรวจเด็กที่มีอายุ 1.6 ปี ถึง 3 ปี ในละแวกคุ้มตนเองรับผิดชอบให้ได้รับแปรงสีฟันและแนะนำการแปรงฟันที่ถูกวิธี

9. งานส่งเสริมสุขภาพจิต อาสาสมัครสาธารณสุขจะต้องมีข้อมูลผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อติดตามให้คำแนะนำพบเจ้าหน้าที่ในรายที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต

10. งานอนามัยสิ่งแวดล้อม อาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้นำรณรงค์ทำความสะอาดตามคุ้มต่าง ๆ รวมถึงครอบครัวตนเองให้มีสุขภาพการจักบ้านเป็นระเบียบ สะอาด

11. งานป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัย แนะนำให้อาสาสมัครสาธารณสุขรณรงค์สวมหมวกกันน็อกและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

12. งานป้องกันควบคุมโรคเอดส์ อาสาสมัครสาธารณสุขให้คำแนะนำในการป้องกันโรคเอดส์ได้แนะนำไปถ่ายทอดต่อในชุมชนได้ประชาชนมีความรู้และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นเอดส์

13. การออกกำลังกาย อาสาสมัครสาธารณสุขจัดตั้งชมรมการออกกำลังกายในชุมชนทุกหมู่บ้าน

14. งานคุ้มครองผู้บริโภค อาสาสมัครสาธารณสุขจัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังรถขายของเร่ในหมู่บ้านให้นำสินค้าที่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายในหมู่บ้านและให้ความรู้แก่ประชาชนในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ด้านวิชาการ

1. จัดอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขฟื้นฟูในงานสาธารณสุขมูลฐาน ปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้สามารถนำไปปฏิบัติในชุมชนได้
2. จัดศึกษางานทั้งในและนอกสถานที่เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหาปฏิบัติงาน มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ
3. จัดให้อาสาสมัครสาธารณสุขนำเสนอผลงานเด่นในการดำเนินงานสาธารณสุขเพื่อรับโล่รางวัล เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
4. จัดทำเอกสารแผ่นพับด้านสุขภาพอนามัยแจกจ่ายแก่ครัวเรือนและมอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขได้ถ่ายทอดแก่ประชาชนในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ
5. จัดประชุมตามความก้าวหน้าในการดำเนินในกลุ่มประธานอาสาสมัครสาธารณสุขแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขนำไปถ่ายทอดในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขด้วยกันทุกเดือน
6. จัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โดยจัดทำโครงการศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลขอนแก่นได้ศึกษาเล่าเรียนฟรีจนถึงระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

7. จัดตั้งชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลขอนแก่นขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในลักษณะเป็นทีม (สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน 2536 : 11)

ข้อมูลทั่วไปสถานอนามัยท่าไม้แดง ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สถานอนามัยท่าไม้แดง เดิมชื่อ สำนักงานผดุงครรภ์ท่าไม้แดง เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พุทธศักราช 2515 แล้วเสร็จเมื่อปีพุทธศักราช 2516 มีอาคารสำนักงาน 1 หลัง มีลักษณะเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวทรงปั้นหยา พื้นปูน ตัวอาคารเป็นไม้สัก หลังคามุงกระเบื้องลอนใหญ่ มีประตู 7 ช่อง หน้าต่าง 12 ช่อง ขนาดของตัวอาคาร 144 เมตร ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 40,000 บาท ซึ่งปัจจุบันอาคารหลังนี้ถูกรื้อถอนไปแล้วเมื่อปีพุทธศักราช 2541 ในสมัยนั้นมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ 1 คน

ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น สถานอนามัยท่าไม้แดง โดยได้สร้างอาคารสถานอนามัยใหม่เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้อง ชั้นเดียวใต้ถุนสูงขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 12 เมตร ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 370,000 บาท แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2534 ซึ่งปัจจุบันสถานอนามัยไม่ได้ใช้อาคารหลังนี้ในการปฏิบัติงานแล้ว

ปีงบประมาณ 2537 สถานอนามัยท่าไม้แดงได้สร้างอาคารสถานอนามัยขึ้นใหม่ ลักษณะเป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้อง ชั้นเดียวใต้ถุนสูงขนาด 150 ตารางเมตร มีห้องน้ำในตัวอาคารชั้นบน 2 ห้อง และชั้นล่าง 2 ห้อง ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 869,000 บาท แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2538 ซึ่งปัจจุบันสถานอนามัยท่าไม้แดงได้ใช้อาคารหลังนี้ในการปฏิบัติงาน แต่เนื่องจากสถานอนามัยท่าไม้แดงเป็นสถานอนามัยที่รับผิดชอบประชากรทั้งตำบล เพื่อให้มีการได้รับบริการได้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามระบบประกันสุขภาพ จึงได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์สุขภาพชุมชน (PCU¹) มีแพทย์จากโรงพยาบาลกำแพงเพชรออก PCU¹ นอกสถานที่ มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษามากขึ้น จึงทำให้อาคารที่ใช้อยู่คับแคบไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน อาคารหลังนี้จึงได้ถูกต่อเติมชั้นล่างเพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของฝ่ายรักษา โดยเริ่มสร้างเมื่อเดือน กุมภาพันธ์พุทธศักราช 2548 แล้วเสร็จเมื่อกลางเดือน เมษายน พุทธศักราช 2548 ใช้ระยะเวลาในการก่อสร้าง 2 เดือนมีลักษณะฐานปูนและมีกระจกใสด้านบนรอบด้าน ประกอบไปด้วย คลังเก็บยา ห้องปฐมพยาบาล ห้องสำหรับแพทย์จากโรงพยาบาลกำแพงเพชรที่ออก

PCU สัปดาห์ละ 1 วัน ส่วนชั้นบนของตัวอาคารถูกใช้เป็นห้องสำหรับงานบริหารแลห้องประชุม มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัย 4 คน และลูกจ้าง 2 คน

การออกหน่วยบริการนอกสถานที่ของแพทย์และพยาบาล

สถานที่ตั้ง

สถานีอนามัยท่าไม้แดงหรือสำนักงานผดุงครรภ์ท่าไม้แดงเดิม ถูกปลูกสร้างขึ้นในที่ดินป่าสงวนมีเนื้อที่ประมาณ 8.5 ไร่ โดยมีกำนันฉิน รักพ่วง เป็นผู้กำหนดพื้นที่ในการก่อสร้าง ต่อมาปีพุทธศักราช 2538 กำนันโชค ไทยพาท ได้ขอแบ่งที่ดินทางทิศใต้สร้างอาคารที่ทำการสภาตำบลลานดอกไม้ จำนวน 2 ไร่

เขตติดต่อของสถานีอนามัยท่าไม้แดง

ทิศเหนือ	ติด	ตำบลโกสัมพีนี กิ่งอำเภอโกสัมพีนคร
ทิศใต้	ติด	ตำบลหนองปลิง
ทิศตะวันออก	ติด	ตำบลพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย
ทิศตะวันตก	ติด	แม่น้ำปิง

ลักษณะของงาน

สถานีอนามัยเป็นสถานที่ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยเบื้องต้น เป็นศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนแห่งเดียวของตำบลลานดอกไม้ มีหน้าที่คอยดูแลและควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ นำนโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขมาเผยแพร่ให้เข้าถึงชาวบ้านในชุมชน โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน หรือ อสม. เป็นผู้คอยประสานงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลให้สถานีอนามัยได้นำไปเสนอต่อสาธารณสุขอำเภอ และจังหวัด เพื่อเข้าสู่กระทรวงสาธารณสุขต่อไป

ปัจจุบัน สถานีอนามัยท่าไม้แดง เป็นหนึ่งในสถานพยาบาลลูกข่ายที่อยู่ความดูแลของโรงพยาบาลกำแพงเพชร รับผิดชอบประชาชนในตำบลลานดอกไม้ ประมาณ 6500 คน และประชาชนในตำบลใกล้เคียง รวมทั้งประชาชนจากเขตรับผิดชอบอื่นที่เข้ามาใช้บริการ โดยประมาณ

ทั้งสิ้นเดือนละ 800-1000 คน ซึ่งทุกวันศุกร์จะมีแพทย์และพยาบาลจาก โรงพยาบาลกำแพงเพชร ออกหน่วยมาให้บริการที่สถานีอนามัย ซึ่งมีทั้งผู้ป่วยด้วยโคเรื้อรังและผู้ป่วยด้วยโรคทั่วไป

ขอบเขตการทำงาน

สถานีอนามัยทำไม้แดงรับผิดชอบทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลลานดอกไม้ จำนวน 10 หมู่บ้าน

ลักษณะการทำงานในสถานีอนามัย

การทำงานในสถานีอนามัย แบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

ฝ่ายบริหาร

ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายบริการ

ซึ่งหน้าที่ของแต่ละฝ่ายมีดังนี้

ฝ่ายบริหาร

ขอบข่ายของงานบริหาร ประกอบด้วย งานบริหารงานทั่วไป งานบริหารงานการเงิน การบัญชี งานแผนงาน

งานบริหารงานทั่วไป คือ การบริหารงานทั่วไปภายในอนามัยในเรื่องต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผู้รับผิดชอบงานนี้จะเป็นหัวหน้าสถานีอนามัย ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างและประสานงานกับหน่วยงานระดับที่สูงขึ้นไป

งานบริหารงานการเงิน คือ คือการบริหารเงินในส่วนของเงินบำรุงของสถานีอนามัยเอง หรือเงินที่รับโอนมาจากรัฐบาลเนื่องในโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์จากเงินก้อนที่ได้รับมา ซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายอยู่แล้ว

งานแผนงาน คือ การจัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ โดยมีทั้งที่สถานีอนามัยเองเป็นผู้วางแผนงานเอง และที่รับมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะหมายถึง แผนงานและนโยบายที่กระทรวงสาธารณสุขวางไว้ หรือแผนงานที่สาธารณสุขจังหวัดหรืออำเภอ เป็นคนกำหนด

ฝ่ายวิชาการ

ขอบข่ายของงานที่ต้องรับผิดชอบ คือ งานส่งเสริมสุขภาพ งานสุขภาพจิต งานโภชนาการ งานส่งเสริมไอโอดีน งานวางแผนครอบครัว งานอนามัยโรงเรียน งานอนามัยแม่และเด็ก งานผู้สูงอายุ งานข้อมูลข่าวสาร งานคุ้มครองผู้บริโภค

ฝ่ายบริการ

ขอบข่ายของงานที่ต้องรับผิดชอบ คือ งานรักษาพยาบาล งานบริหารเวชภัณฑ์ งานแพทย์แผนไทย งานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า(งานบัตรทอง) งานทันตสาธารณสุข

การปฏิบัติงานในสถานอนามัย

การบริหารของสถานอนามัย มีหัวหน้าอนามัยเป็นผู้คอยควบคุมดูแลและประสานงานในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของอนามัย การทำงานมีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ จะรับผิดชอบมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ สถานที่นั้น

เจ้าหน้าที่

ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐ 4 คน แยกเป็น

- เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าสถานอนามัย	1	คน
- เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข	1	คน
- พยาบาลวิชาชีพ 7	1	คน
- เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	1	คน

ลูกจ้างชั่วคราว 2 คน

- เจ้าหน้าที่เวชระเบียน	2	คน

ข้อมูลทั่วไป

ประชากร

ตารางที่ ก จำนวน หลังคาเรือน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำแนกรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ตำบล	หลังคาเรือน	จำนวน อสม.
1	ลานดอกไม้	ลานดอกไม้	191	11
2	ลานดอกไม้	ลานดอกไม้	207	11
3	ท่าไม้แดง	ลานดอกไม้	157	8
4	เกาะน้ำโจน	ลานดอกไม้	264	9
5	ลานหิน	ลานดอกไม้	184	17
6	แหลมยาง	ลานดอกไม้	141	12
7	ทุ่งพริ้ม	ลานดอกไม้	159	10
8	ท่าไม้แดง	ลานดอกไม้	144	10
9	หนองควักมือ	ลานดอกไม้	60	5
10	กัลปพฤกษ์	ลานดอกไม้	95	7
รวม			1,602	100

ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานปี 2550 สถานีอนามัยท่าไม้แดง ตำบลลานดอกไม้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, สุพจน์ เด่นดวง และลือชัย ศรีเงินทอง (2524 : 115 – 117)

ได้ทำการศึกษาประเมินผลโครงการสาธารณสุขมูลฐานไทย ในปี 2524 ได้สรุปผลการปฏิบัติงานของ อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งเป็นช่วงแรกในการฝึกอบรมแต่บางแห่งก็ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ได้ดี สาเหตุสำคัญคือ เป็นผลจากชาวบ้านขาดการยอมรับ หรือไม่รับรู้ในการมี อสม. โดยทั่วไปแม้ว่าการปฏิบัติงานได้รับผลน่าพึงพอใจแต่ก็เป็นผลงานในระยะสั้นซึ่งศึกษาในระยะยาวพบว่าการมี อสม. มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทำให้บริการสุขภาพต่ำมากโดยเฉพาะการแก้ไข ปัญหาเรื่องนิเทศงาน และการสนับสนุนฯ นอกจากนั้น อสม. ส่วนใหญ่จะเน้นการรักษาพยาบาล การจำหน่ายยาสามัญประจำบ้านไม่มีการผสมผสานการบริการสาธารณสุข

จินดา พูนเกษม (2527) ได้ศึกษาการยอมรับบทบาทและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. ของจังหวัด นครสวรรค์ ในโครงการสาธารณสุขมูลฐาน พบว่า การยอมรับบทบาทของ อสม. ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะส่วนบุคคลของ อสม. ไม่มีความสัมพันธ์กับการ

ยอมรับนับถือ แต่ลักษณะของชุมชนที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับบทบาทของอสม. อสม. ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสิ่งสนับสนุนจากรัฐ และความพอใจในสิ่งสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับบทบาทหน้าที่ของ อสม. ส่วนการปฏิบัติงานของ อสม. ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และรองลงมาคือระดับ ต่ำ กิจกรรมที่การปฏิบัติงานของ อสม. เป็นกิจกรรมสูงสุดคือ บทบาทการเป็นผู้แจ้งข่าวสาธารณสุข แก่ชาวในเขตรับผิดชอบ

สุนทร ทองคง (2527 : 382 – 385) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของ อสม. จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพความพึงพอใจของรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แต่เพศ และความคิดที่จะเลิกเป็น อสม. มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. การฝึกอบรม การให้ความรู้ และการได้รับการนิเทศ เยี่ยมเยียน จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. เช่น ความพอใจในสิ่งสนับสนุน จากภาครัฐ ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนถึงสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน

พรพรรณ ทวีชัยไพบูลย์(2531) ศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อมของงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข โครงการอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานเขตเมือง จ.ชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ และ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน การรับรู้บทบาท ลักษณะงาน ความร่วมมือของชุมชนและความพึงพอใจรวมทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของ อสม. อสม.ให้ความเห็นว่า ขาดการนิเทศงานจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

✓ ชัชวาล บุญเรือง(2537:65-67) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ศูนย์สาธารณสุขชุมชน อ.ปาง จ.พะเยา ประชากรที่ศึกษาคือ อสม.ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จำนวน 86 คน พบว่าระดับความพึงพอใจในงานแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง คือ ด้านการยอมรับนับถือ ความร่วมมือจากชาวบ้านและ อสม. ลักษณะงาน การนิเทศ และการฝึกอบรม ความสำเร็จของงาน ผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเป็นอยู่ส่วนตัว บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และพบว่า อสม. ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

วรจิตร หนองแก (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น ประชากรศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใน จ.ขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 ได้แก่ ประสพการณ์เดิมด้านสาธารณสุข ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งทัศนคติต่อบทบาท ความคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับข่าวสาร ด้านสุขภาพ การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนปัจจัยที่ไม่มี

ความสัมพันธ์ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ วิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง จำนวนแรงงานในครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มอสม. และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อระดับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม. ในครั้งนี้คือ ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ทักษะติดต่อพบปะและการได้รับข่าวสารทางด้านสุขภาพ โดยทั้ง 3 ปัจจัย สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 170.7 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ อสม. เชิงปริมาณ พบว่า อสม. ยังมีปัญหาด้านความรู้ที่จะปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอ ปัญหาไม่มีเวลาพอ เพราะมีภาระทางครอบครัวและจำเป็นต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน จากการสัมภาษณ์พบว่า อสม. ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทำกิน ทำให้ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมทุกครั้งได้ ปัญหาเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ผู้นำท้องถิ่นบางคนยังไม่ให้การสนับสนุน ชาวบ้านไม่เข้าใจโครงการจึงไม่ให้ความร่วมมือ อสม.เองยังขาดความรู้ทักษะด้านการบริหารจัดการ การติดตามของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขยังไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ การสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ยังล่าช้า สวัสดิการด้านการรักษาฟรีมีขั้นตอนยุ่งยากไม่สะดวก อสม. บางส่วนต้องการมีค่าตอบแทนด้วย ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรพิจารณาคัดเลือก อสม. ที่เคยมีประสบการณ์ด้านสาธารณสุขในตำแหน่งนานๆจะได้เกิดทักษะในงานโดยการสร้างขวัญกำลังใจ ปลูกจิตสำนึกให้มีทัศนคติที่ดีมีบทบาท ให้เกิดความพึงพอใจในงานตลอดจนส่งเสริมให้ได้รับข่าวสารที่เป็นจากสื่อต่างๆอย่างเพียงพอให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานมากขึ้น อบรม อสม. ให้มีความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข มีแผนงานที่ชัดเจน จัดตารางอบรม อสม. ให้เหมาะสมกับฤดูกาล สอดคล้องกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น โดยเน้นหนักด้านฝึกปฏิบัติกับสถานการณ์จริง รวมถึงการปรับปรุงค่าตอบแทนของ อสม. ให้เหมาะสมกับสถานะปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

บัณฑิต เมลลิจิตร (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการรับรู้และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในงานสาธารณสุขมูลฐาน กลุ่มตัวอย่างการศึกษาเป็น อสม. 140 คน เลือกโดยสุ่มแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การหาค่าความสัมพันธ์ทดสอบโดยใช้สถิติพีชเชอร์แซกซ์ ไคสแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้บทบาทหน้าที่ในระดับปานกลางร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ การรับรู้บทบาทหน้าที่ในระดับดี ร้อยละ 31.4 และการรับรู้บทบาทหน้าที่ในระดับไม่ดีร้อยละ 15.7 กลุ่มตัวอย่างรับรู้บทบาทหน้าที่ในระดับสูงสุดคือ วัดความดันโลหิต รักษาพยาบาลเบื้องต้นตามอาการ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์พาหะ (แมลงวัน/หนู) การรับรู้ในบทบาทหน้าที่ไม่ดีที่สุดคือ เต็มคลอรีนแหล่งน้ำที่มีปัญหา เก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อวัณโรค นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้บทบาทหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การฝึกอบรมและฝึกทักษะแก่ อสม.

เฉพาะในกิจกรรมที่ อสม. มีการรับรู้และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ต่ำและกำหนดความรับผิดชอบ ในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานในชุมชนให้ชัดเจนตรงกับสภาพปัญหาแต่ละท้องที่ พร้อมกับสนับสนุน ทางวิชาการ วัสดุอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรณีการ วิชระอนนท์(2538) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลเมือง ร้อยเอ็ดพบว่า

1.ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุสูงกว่า 50 ปี เพศหญิงเหมาะสมกว่าเพศชาย การไม่ มีตำแหน่งในสังคมอื่น การมีประสบการณ์ในการรักษาพยาบาลและมีทัศนคติต่องานที่ดี

2.ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชน ได้แก่ผู้นำชุมชนแบบ ประชาธิปไตย ใช้การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ ประชาชนมีวิถีชีวิตที่ถกหลักก่อนามัย และฐานะ ทางเศรษฐกิจครอบครัวที่มีขนาดปานกลาง และมีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานด้วย

3.ปัจจัยด้านระบบงานหรือโครงสร้าง ได้แก่ การคัดเลือก อสม.ควรยึดความสมัครใจเป็น หลัก จัดฝึกอบรมและอบรมฟื้นฟูให้ทุกคน รัฐควรสนับสนุนกองทุนยาและเวชภัณฑ์ มีการ ติดตามนิเทศงานมากกว่า 8 ครั้งต่อปี ปัจจัยทั้ง 3 อย่างมีอิทธิพลไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ถ้าปัจจัยด้านใดประสบปัญหา จะเกิดอุปสรรคต่อการพัฒนางาน สาธารณสุขมูลฐานนานปีการตามมา

พิรศักดิ์ รัตนะ (2534) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขในเขตชนบท จ.สงขลา พบว่า อสม.ที่มีอายุมาก จะมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุข มูลฐานสูงกว่า อสม.อายุน้อย อสม.เพศหญิงจะมีผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานไม่แตกต่าง จาก อสม.ชาย อสม.ที่มีอายุการทำงานมากจะมีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานต่ำกว่า อสม. ที่มีอายุการทำงานน้อย

อุทัย สุขสุด (2525) ที่พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขหรือ อสม. อายุมากจะมีผลต่อการ ปฏิบัติงานมากกว่า อสม.ที่มีอายุน้อย และ อสม.เพศชายมีผลการปฏิบัติงานมากกว่า อสม.เพศหญิง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และคนอื่น (2530) ที่พบว่า อสม. ที่ทำงานนานขึ้น ความกระตือรือร้น ในงานค่อยๆลดลง ผลการปฏิบัติงานก็ต่ำลงด้วย อสม.เพศชายและเพศหญิงมีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อัญชณา วงศ์ภัทรวดี (2536) ได้ศึกษาความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัคร สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จ.บุรีรัมย์ พบว่า ความสามารถในการ ดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ทั้งด้านบริหาร ด้าน บริการ และด้านวิชาการ อยู่ระดับปานกลางทั้งหมด และการประเมินความสามารถในการ ดำเนินงานที่ปฏิบัติในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน โดยอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำชุมชน

และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สำหรับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ ลักษณะประชากร คือ สถานภาพสมรส สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ปัจจัยเสริมภายนอก คือ ชีวิตครอบครัว ชีวิตการทำงาน การได้รับฝึกอบรมด้านบริหาร ด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมของชุมชน

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับตำบลเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ทั้งจากตัวเอง จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข รวมทั้งศึกษาหาปัญหาของการปฏิบัติงานในบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข เห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของบุคคลย่อมมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง การที่คนเราจะปฏิบัติได้ดี ประสบผลสำเร็จ และพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ นั้น การที่อาสาสมัครสาธารณสุขมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เช่น ปัญหาเรื่อง การไม่มีเวลาว่างพอที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่เพราะต้องประกอบอาชีพอื่น หรือปัญหาประชาชนไม่ยอมรับหรือการให้ความร่วมมือ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครที่มีสัดส่วนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับอาสาสมัครสาธารณสุขทั้งหมด อาจเป็นผลมาจากขาดความพึงพอใจในงาน จนกระทั่งเป็นผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการจึงน่าจะมีการศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ต.ขอนแก่น อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ว่ามีความพึงพอใจเป็นอย่างไร ผลการศึกษาจะนำไปสู่การวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไขปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจาก ลักษณะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นระบบอาสาสมัครซึ่งแตกต่างจากลักษณะงานที่เป็นอาชีพหลัก ดังได้กล่าวมาแล้ว การศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลและความพึงพอใจในงาน แบ่งออกเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และการบริหารจัดการในงานสาธารณสุขมูลฐาน เช่น ความพึงพอใจด้านการบริหาร ด้านการบริการ และ ด้านวิชาการงานสาธารณสุขมูลฐานจะเป็นตัวกำหนดความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง

<2.งานวิจัยในงานต่างประเทศ

ศิววิชญ์ คำภิรมย์ (2544:31;อ้างอิงมาจาก Sergiovanni. 1970:1253-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของครูมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กันหรือไม่และเพื่อศึกษาว่าเพศ ตำแหน่ง ประเภทโรงเรียนมีผลต่อปัจจัยต่างๆที่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในงานแตกต่างกันหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ครูพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานมีความอิสระไม่

ขึ้นต่อกัน ส่วนเพศ ตำแหน่ง และประเภท โรงเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน แตกต่างกัน

วรนุช บุญยะกมล (2542:44;อ้างอิงมาจาก Vivkstrom, 1971:1249A) ได้วิจัยเพื่อหาระดับ และสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจการทำงานของครู และหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ เหล่านี้กับ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอน และตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 373 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยชั้นกาพูน โดยให้ครูบอก ถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสิ่งที่ทำให้ครูพึงพอใจที่สุด 4 อย่างแรก คือ ความรู้สึกที่ได้รับความสำเร็จ ลักษณะของงานที่ทำ ความสัมพันธ์อันดีกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา และความรับผิดชอบ ส่วนสิ่งที่ไม่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจสูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ การไม่ประสบความสำเร็จ นโยบายและการบริหาร สภาพการทำงาน และผลงานที่ตรงข้าม กับชีวิตส่วนตัว ตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ และตำแหน่งหน้าที่สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ องค์ประกอบของสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

บุญเลิศ ไชยช่วย(2538:59) โดยใช้ทฤษฎีของ เฮิร์ชเบอร์ก ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่ ทำให้ครูสอนพิเศษพอใจในการทำงาน ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าในการทำงานและการยอมรับนับ ถือ ส่วนองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ได้แก่ การควบคุมบังคับบัญชา ความมั่นคงใน การทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากการศึกษาผลงานจากหน่วยวิจัยในต่างประเทศก็ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจในการ ทำงานของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ใ่ว่างกว้างขวางและการคิดค้นหาทางแก้ไข การพัฒนา ระบบการทำงาน ให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมดจำนวน 100 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 81 คน

วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย)

ในกรณีนี้ใช้การคำนวณประชากร (ประมาณค่า) มีขนาดเล็ก

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2 + (N-1)d^2}$$

$$N = 100 \quad Z_{\alpha/2} = 1.96 \quad d = 0.05$$

$\sigma = 0.5$ (ทรงทรัพย์ รัตนพันธ์: ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ : 2545)

แทนค่า

$$n = \frac{100(1.96)^2(0.5)^2}{(1.96)^2(0.5)^2 + (100-1)(0.05)^2}$$

$$n = \frac{96.04}{1.20}$$

$$n = 80.03$$

∴ ประชากรตัวอย่างในการสำรวจในครั้งนี้ = 80.03 หรือ \approx 81 คน

3. วิธีการดำเนินการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

3.1 เขียนชื่ออาสาสมัครสาธารณสุขทุกคนทำเป็นฉลากใส่ในกล่อง เนื่องจากประชากรที่ศึกษาที่จำนวนไม่มาก

3.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากจนกว่าจะครบตามจำนวนที่คำนวณไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวที่ผู้ศึกษาต้องการทราบ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา

ตอนที่2 เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้ศึกษาสร้างขึ้นสอบถามความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน , ด้านการบริการ และ ด้านวิชาการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีลิคิรท์ (Likert) จำนวน 23 ข้อ แบ่งออกเป็น

ข้อ 1 – 8 การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านบริหาร

ข้อ 9 – 19 การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านบริการ

ข้อ 20-23 การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านวิชาการ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร ตำรา งานเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้า
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และตามขอบข่ายการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
4. แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try – out) กับอาสาสมัครสาธารณสุขในตำบลอื่นๆที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
6. หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach)

6.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.66

6.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

7. จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามมีลักษณะเชิงนิมิตานมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 คะแนน เมื่อตอบว่า มากที่สุด

ให้ 4 คะแนน เมื่อตอบว่า มาก

ให้ 3 คะแนน เมื่อตอบว่า ปานกลาง

ให้ 2 คะแนน เมื่อตอบว่า น้อย

ให้ 1 คะแนน เมื่อตอบว่า น้อยที่สุด

เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจอาสาสมัครในพื้นที่ของตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 81 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปและระดับความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติอนุมาน ใช้เปรียบเทียบระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความพึงพอใจ จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ Independent t-test

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอวิเคราะห์ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ครั้งนี้

ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	36	44.40
เพศหญิง	45	55.60
รวม	81	100
อายุ		
อายุต่ำกว่า 40 ปี	28	34.60
อายุ 40 ปีขึ้นไป	53	65.40
รวม	81	100
การศึกษา		
ต่ำกว่า ป. 6	13	16.00
ชั้น ป. 6 ขึ้นไป	68	84.00
รวม	81	100

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหาร โดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริหาร	ชาย			หญิง			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข	3.75	0.55	มาก	4.07	0.58	มาก	3.93	0.58	มาก
2	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น	3.67	0.53	มาก	3.76	0.67	มาก	3.72	0.61	มาก
3	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขมูลฐาน	3.44	0.50	ปานกลาง	3.71	0.62	มาก	3.59	0.58	มาก
4	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดทำแผนการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานประจำปี	3.44	0.55	ปานกลาง	3.67	0.70	มาก	3.57	0.65	มาก
5	ท่านพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ด้านสาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.75	0.64	มาก	3.67	0.73	มาก	3.70	0.69	มาก
6	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน	3.69	0.62	มาก	3.93	0.75	มาก	3.83	0.70	มาก
7	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุข ต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน)	3.67	0.58	มาก	3.60	0.65	มาก	3.63	0.62	มาก
8	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเพื่อให้ทราบความสำเร็จของงาน	3.42	0.60	ปานกลาง	3.71	0.62	มาก	3.58	0.63	มาก
รวม		3.60	0.57	มาก	3.76	0.66	มาก	3.69	0.63	มาก

จากตาราง 2

พบว่า อาสาสมัครเพศชายและหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือข้อ 1 ความพึงพอใจที่ได้ร่วมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูลพื้นฐาน จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสาธารณสุข ข้อ 6 ได้ติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุขต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน) และ ข้อ 2 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า

1.อาสาสมัครสาธารณสุขเพศชายมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ด้านบริหาร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ ข้อ 1,5 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อ จัดทำพัฒนาด้านสาธารณสุข และ พึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหาด้าน สาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ข้อ 6 พึง พื่อใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบ ดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือนและ ข้อ2,7 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหา ในท้องถิ่นและ พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้ติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุขต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน)

2.อาสาสมัครสาธารณสุขหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ด้านบริหาร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก ข้อ 1 ความพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำพัฒนาด้านสาธารณสุข ข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพ คนละ 15 หลังคาเรือน และข้อ 2 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาใน ท้องถิ่น

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานคอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	ชาย			หญิง			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่มอบหมายให้สำรวจข้อมูลเด็กแรกเกิด-5ปี	3.97	0.56	มาก	4.16	0.47	มาก	4.07	0.51	มาก
10	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านติดตามผู้ปกครองที่มีเด็กต่ำกว่า 1 ปีไปรับวัคซีนให้ครบตามเกณฑ์	4.11	0.62	มาก	4.13	0.54	มาก	4.12	0.57	มาก
11	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้รณรงค์ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ในเขตรับผิดชอบ	3.97	0.65	มาก	4.11	0.61	มาก	4.05	0.63	มาก
12	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้สำรวจข้อมูลด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมในละแวกที่รับผิดชอบ	4.00	0.67	มาก	4.11	0.68	มาก	4.06	0.67	มาก
13	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านรณรงค์หยอดทรายกำจัดลูกน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูกลอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.65	มาก	4.31	0.66	มาก	4.16	0.67	มาก
14	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ	4.14	0.72	มาก	4.36	0.52	มาก	4.26	0.62	มาก
15	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน	4.19	0.74	มาก	4.38	0.68	มาก	4.30	0.71	มาก
16	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ	4.22	0.72	มาก	4.27	0.75	มาก	4.25	0.73	มาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	ชาย			หญิง			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ	4.22	0.79	มาก	4.20	0.66	มาก	4.21	0.72	มาก
18	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเป็นแบบอย่างในการออกกำลังกายคือ 3 วัน / สัปดาห์ วันละ 30 นาที	3.81	0.88	มาก	3.91	0.79	มาก	3.86	0.83	มาก
19	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเฝ้าระวังการใช้สินค้าไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายในหมู่บ้าน	3.42	0.64	ปานกลาง	3.56	0.69	มาก	3.49	0.67	ปานกลาง
รวม		4.00	0.69	มาก	4.13	0.64	มาก	4.07	0.66	มาก

จากตาราง 3

พบว่าอาสาสมัครเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ และข้อ 10 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า

1.เพศชายมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง ด้านบริการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 16,17 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบและ พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน และข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ

2.อาสาสมัครสาธารณสุขเพศหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดงไม้ ด้านบริการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ และข้อ 16 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลถนอมดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวิชาการ โดยรวมทุกข้อและรายชื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านวิชาการ	ชาย			หญิง			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
20	เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง	4.14	0.76	มาก	4.42	0.65	มาก	4.30	0.71	มาก
21	ท่านพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม / สัมมนา นอกพื้นที่	3.53	1.15	มาก	4.11	1.04	มาก	3.85	1.13	มาก
22	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ	3.69	0.88	มาก	4.33	0.85	มาก	4.05	0.92	มาก
23	ท่านพึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน	3.94	0.82	มาก	4.44	0.75	มาก	4.22	0.82	มาก
รวม		3.82	0.90	มาก	4.32	0.82	มาก	4.10	0.89	มาก

ห้องอ่านหนังสือ

คณะสาธารณสุขศาสตร์

จากตาราง 4

พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขเพศชายเพศหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 20 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน และข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

1.อาสาสมัครสาธารณสุขเพศหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน ข้อ 20 พึงพอใจที่ เจ้าหน้าที่ที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง และ ข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

2.อาสาสมัครสาธารณสุขเพศชายมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกข้อ ข้อ 20 พึงพอใจที่ เจ้าหน้าที่ที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน และ ข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหารโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริหาร	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุ 40 ปีขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข	3.86	0.59	มาก	3.96	0.58	มาก	3.93	0.58	มาก
2	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น	3.75	0.70	มาก	3.70	0.58	มาก	3.72	0.61	มาก
3	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขมูลฐาน	3.46	0.69	ปานกลาง	3.66	0.57	มาก	3.59	0.58	มาก
4	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดทำแผนการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานประจำปี	3.50	0.83	มาก	3.60	0.53	มาก	3.57	0.65	มาก
5	ท่านพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ด้านสาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.79	0.73	มาก	3.66	0.67	มาก	3.70	0.69	มาก
6	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน	3.71	0.89	มาก	3.89	0.57	มาก	3.83	0.70	มาก
7	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุขต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน)	3.68	0.72	มาก	3.60	0.56	มาก	3.63	0.62	มาก
8	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเพื่อให้ทราบความสำเร็จของงาน	3.64	0.73	มาก	3.55	0.57	มาก	3.58	0.63	มาก
รวม		3.67	0.73	มาก	3.70	0.57	มาก	3.69	0.63	มาก

จากตาราง 5

พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านการบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข ข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน และ ข้อ 2 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่นเมื่อพิจารณาตามอายุพบว่า

1.อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านการบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น ข้อ 5 พึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และข้อ 2 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น

2.อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านการบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข ข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน และข้อ 2 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการ โดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุ 40 ปีขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่มอบหมายให้สำรวจข้อมูลเด็กแรกเกิด-5ปี	3.96	0.50	มาก	4.13	0.52	มาก	4.07	0.51	มาก
10	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านติดตามผู้ปกครองที่มีเด็กต่ำกว่า 1 ปีไปรับวัคซีนให้ครบตามเกณฑ์	4.00	0.60	มาก	4.19	0.55	มาก	4.12	0.57	มาก
11	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้รณรงค์ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ในเขตรับผิดชอบ	4.00	0.67	มาก	4.08	0.61	มาก	4.05	0.63	มาก
12	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้สำรวจข้อมูลด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมในละแวกที่รับผิดชอบ	4.04	0.63	มาก	4.08	0.70	มาก	4.06	0.67	มาก
13	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านรณรงค์หยอดทรายกำจัดลูกน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูกลอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.59	มาก	4.17	0.72	มาก	4.16	0.67	มาก
14	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ	4.32	0.54	มาก	4.23	0.66	มาก	4.26	0.62	มาก
15	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน	4.25	0.70	มาก	4.32	0.72	มาก	4.30	0.71	มาก
16	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ	4.14	0.75	มาก	4.30	0.72	มาก	4.25	0.73	มาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการ โดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุ 40 ปีขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ	4.04	0.69	มาก	4.30	0.72	มาก	4.21	0.72	มาก
18	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเป็นแบบอย่างในการออกกำลังกายคือ 3 วัน / สัปดาห์ วันละ 30 นาที	3.79	0.83	มาก	3.91	0.83	มาก	3.86	0.83	มาก
19	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเฝ้าระวังการใช้สินค้าไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายในหมู่บ้าน	3.43	0.74	ปานกลาง	3.53	0.63	มาก	3.49	0.67	ปานกลาง
รวม		4.01	0.65	มาก	4.11	0.67	มาก	4.07	0.66	มาก

จากตาราง 6

พบว่า อาสาสมัครที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการบริการ โดยรวมทุกข้อและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ และ ข้อ 16 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาตามอายุพบว่า

1.อาสาสมัครที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจด้านการบริการ โดยรวมทุกข้อและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 16,17 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบและพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่

สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ และข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ

2.พบว่า อาสาสมัครที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความพึงพอใจด้านการบริการโดยรวมทุกข้อและรายด้านอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้งดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน และข้อ 13,16 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านรณรงค์หยอดทรายกำจัดลูกน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูกาลอย่างต่อเนื่องและพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวิชาการ โดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านวิชาการ	อายุต่ำกว่า 40 ปี			อายุ 40 ปีขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
20	เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง	4.21	0.73	มาก	4.34	0.70	มาก	4.30	0.71	มาก
21	ท่านพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม / สัมมนา นอกพื้นที่	3.75	1.20	มาก	3.91	1.09	มาก	3.85	1.13	มาก
22	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ	3.86	0.97	มาก	4.15	0.88	มาก	4.05	0.92	มาก
23	ท่านพึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน	4.14	0.84	มาก	4.26	0.81	มาก	4.22	0.82	มาก
รวม		3.99	0.93	มาก	4.16	0.87	มาก	4.10	0.89	มาก

จากตาราง 7

พบว่า อาสาสมัครที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง ด้านวิชาการโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆในการประชุมในแต่ละเดือน และ ข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

1.อาสาสมัครที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก ข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆในการประชุมในแต่ละเดือน และ ข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

2.อาสาสมัครที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ ด้านวิชาการ โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆในการประชุมในแต่ละเดือน และ ข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริหารโดยรวมทุกข้อและรายชื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริหาร	ต่ำกว่าขั้น ป. 6			ขั้น ป. 6 ขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข	3.92	0.64	มาก	3.93	0.58	มาก	3.93	0.58	มาก
2	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น	3.62	0.5	มาก	3.74	0.63	มาก	3.72	0.61	มาก
3	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขมูลฐาน	3.77	0.59	มาก	3.56	0.58	มาก	3.59	0.58	มาก
4	ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดทำแผนการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานประจำปี	3.77	0.72	มาก	3.53	0.63	มาก	3.57	0.65	มาก
5	ท่านพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ด้านสาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.54	0.51	มาก	3.74	0.72	มาก	3.70	0.69	มาก
6	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน	4.00	0.57	มาก	3.79	0.72	มาก	3.83	0.70	มาก
7	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุข ต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน)	3.77	0.59	มาก	3.60	0.62	มาก	3.63	0.62	มาก
8	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเพื่อให้ทราบความสำเร็จของงาน	3.92	0.49	มาก	3.51	0.63	มาก	3.58	0.63	มาก
รวม		3.78	0.57	มาก	3.67	0.63	มาก	3.69	0.63	มาก

จากตาราง 8

พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป. 6 และ อาสาสมัครสาธารณสุขระดับการศึกษาตั้งแต่ ป. 6 ขึ้นไป มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง ด้านบริหาร โดยรวมและรายข้อมูลในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือข้อ 1 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข ข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน และข้อ 2 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า

1. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป. 6 มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง ด้านบริหาร โดยรวมทุกข้อและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน ข้อ 1 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข และ ข้อ 3,4,7 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขมูลฐานและพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดทำแผนการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานประจำปีและพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ติดตามงานอาสาสมัครสาธารณสุข ต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง (การประชุมประจำเดือน)
2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาชั้น ป. 6 ขึ้นไป มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรกคือข้อ 1 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข ข้อ 6 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกำหนดให้ท่านรับผิดชอบดูแลสุขภาพคนละ 15 หลังคาเรือน และข้อ 2,5 พึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่นและ พึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ด้านสาธารณสุขร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการ โดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	ต่ำกว่าชั้น ป. 6			ชั้น ป. 6 ขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่ที่มอบหมายให้สำรวจข้อมูลเด็กแรกเกิด-5ปี	4.00	0.57	มาก	4.09	0.51	มาก	4.07	0.51	มาก
10	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านติดตามผู้ปกครองที่มีเด็กต่ำกว่า 1 ปีไปรับวัคซีนให้ครบตามเกณฑ์	4.23	0.59	มาก	4.10	0.57	มาก	4.12	0.57	มาก
11	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้รณรงค์ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ในเขตรับผิดชอบ	3.92	0.76	มาก	4.07	0.60	มาก	4.05	0.63	มาก
12	ท่านพึงพอใจที่ได้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้สำรวจข้อมูลด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมในละแวกที่รับผิดชอบ	3.92	0.76	มาก	4.09	0.66	มาก	4.06	0.67	มาก
13	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านรณรงค์หยอดทรายกำจัดลูกน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูฝนอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.68	มาก	4.16	0.68	มาก	4.16	0.67	มาก
14	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ	4.23	0.59	มาก	4.26	0.63	มาก	4.26	0.62	มาก
15	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน	4.38	0.65	มาก	4.28	0.73	มาก	4.30	0.71	มาก
16	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ	3.92	0.86	มาก	4.31	0.69	มาก	4.25	0.73	มาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านบริการโดยรวมทุกข้อและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านบริการ	ต่ำกว่าชั้น ป. 6			ชั้น ป. 6 ขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ	4.23	0.83	มาก	4.21	0.70	มาก	4.21	0.72	มาก
18	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเป็นแบบอย่างในการออกกำลังกายคือ 3 วัน / สัปดาห์ วันละ 30 นาที	4.00	0.81	มาก	3.84	0.84	มาก	3.86	0.83	มาก
19	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเฝ้าระวังการใช้สินค้าไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายในหมู่บ้าน	3.54	0.77	มาก	3.49	0.65	ปานกลาง	3.49	0.67	ปานกลาง
รวม		4.04	0.71	มาก	4.08	0.66	มาก	4.07	0.66	มาก

จากตาราง 9

พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาดำรงชั้น ป. 6 ขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่าไม้แดง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้ออกกำลังกายในหมู่บ้านเพื่อมีสุขภาพดีไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ และข้อ 16 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในละแวกที่ตนเองรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาตามระดับศึกษาพบว่า

1. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาดำรงชั้น ป. 6 มีความพึงพอใจด้านบริการโดยรวมทุกข้อและเป็นรายข้อมูลในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 15 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้ออกกำลังกายในหมู่บ้านเพื่อมีสุขภาพดีไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ข้อ 10,14,17

พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านติดตามผู้ปกครองที่มีเด็กต่ำกว่า 1 ปีไปรับวัคซีนให้ครบตามเกณฑ์และพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในเวลาที่ท่านรับผิดชอบและพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจมูลฐานผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในละแวกรับผิดชอบ และข้อ 13 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านรณรงค์หยอดทรายกำจัดลูกน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูกาลอย่างต่อเนื่อง

2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาชั้น ป. 6 ขึ้นไป มีความพึงพอใจด้านบริการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อ 16 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในเวลาที่ตนเองรับผิดชอบ ข้อ 15 ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน และ ข้อ 14 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในเวลาที่ท่านรับผิดชอบ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร คำนวณวิชาการโดยรวมทุกข้อและรายชื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานด้านวิชาการ	ต่ำกว่าชั้น ป. 6			ชั้น ป. 6 ขึ้นไป			โดยรวม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
20	เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง	4.46	0.77	มาก	4.26	0.70	มาก	4.30	0.71	มาก
21	ท่านพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม / สัมมนา นอกพื้นที่	3.69	1.10	มาก	3.88	1.14	มาก	3.85	1.13	มาก
22	ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ	4.08	1.03	มาก	4.04	0.90	มาก	4.05	0.92	มาก
23	ท่านพึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน	4.31	0.94	มาก	4.21	0.80	มาก	4.22	0.82	มาก
รวม		4.13	0.96	มาก	4.09	0.88	มาก	4.10	0.89	มาก

จากตาราง 10

พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาดำกว่าชั้น ป. 6 ขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ด้านวิชาการ โดยรวมและรายทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน และข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบเมื่อพิจารณาตามระดับศึกษาพบว่า

1.อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป. 6 มีความพึงพอใจด้านวิชาการ โดยรวมและรายทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน และข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

2.อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาชั้น ป. 6 ขึ้นไป มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านวิชาการ โดยรวมและรายทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือข้อ 20 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง ข้อ 23 พึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน และข้อ 22 พึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านได้นำความรู้ด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปเผยแพร่แก่ประชาชนในละแวกเขตรับผิดชอบ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้านและรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ด้านของการดำเนินงาน	เพศ			ระดับอายุ						การศึกษา											
	ชาย			หญิง			ต่ำกว่าอายุ 40 ปี		อายุ 40 ปีขึ้นไป		ต่ำกว่าชั้น ป.6		ชั้น ป.6 ขึ้นไป		โดยรวม						
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ			
ด้านบริหาร	3.60	0.57	มาก	3.76	0.66		3.67	0.73	มาก	3.70	0.57	มาก	3.78	0.57	มาก	3.67	0.63	มาก	3.69	0.52	มาก
ด้านบริการ	4.00	0.69	มาก	4.13	0.64		4.01	0.65	มาก	4.11	0.67	มาก	4.04	0.71	มาก	4.08	0.66	มาก	4.06	0.67	มาก
ด้านวิชาการ	3.82	0.90	มาก	4.32	0.82		3.99	0.93	มาก	4.16	0.87	มาก	4.13	0.96	มาก	4.09	0.88	มาก	4.08	0.89	มาก
โดยรวม	3.8	0.72	มาก	4.07	0.7		3.89	0.77	มาก	3.99	0.7	มาก	3.98	0.74	มาก	3.94	0.72	มาก	3.94	0.69	มาก

จากตาราง 11 พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขโดยรวมนมีความพึงพอใจที่มีต่อารดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหาร เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ การศึกษาพบว่า

1. อาสาสมัครสาธารณสุขเพศชายมีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านบริการ ด้านวิชาการ และด้านบริหารตามลำดับ

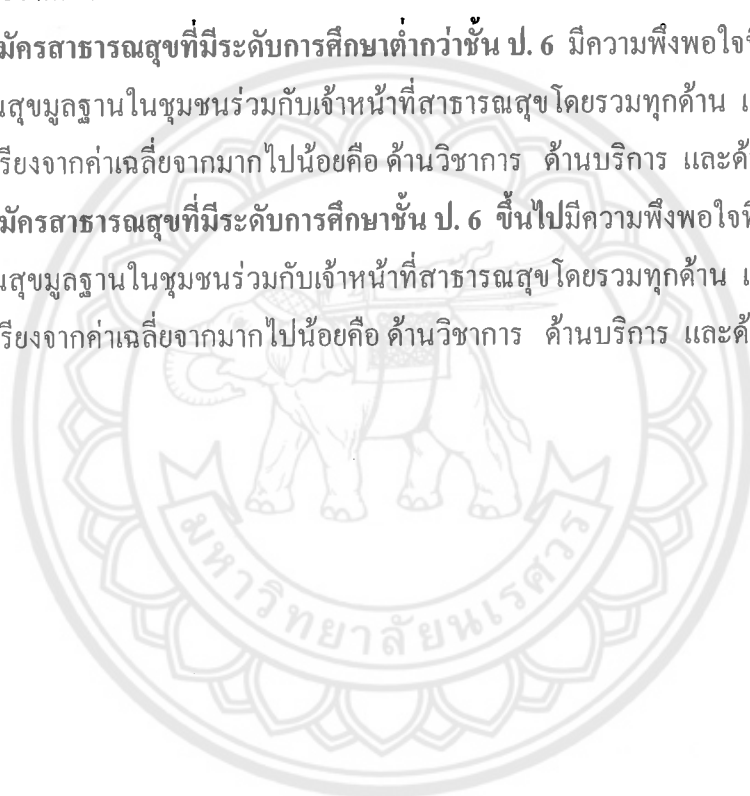
2. อาสาสมัครสาธารณสุขเพศหญิงมีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหารตามลำดับ

3. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านบริการ ด้านวิชาการ และด้านบริหารตามลำดับ

4. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป มีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหารตามลำดับ

5. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป. 6 มีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหารตามลำดับ

6. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาชั้น ป. 6 ขึ้นไปมีความพึงพอใจที่มีผลต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหารตามลำดับ

ตาราง 12 การเปรียบเทียบเพศชาย – หญิง โดยการใช้ T - Test

รายด้าน	เพศ				T - Test	df	P - Value
	ชาย		หญิง				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
บริหาร	3.60	0.57	3.76	0.66	-1.692	79	0.95
บริการ	4.00	0.69	4.13	0.64	-1.183	79	0.24
วิชาการ	3.82	0.90	4.32	0.82	-3.19	79	0.002
รวมทุกด้าน	3.8	0.72	4.07	0.7	-2.33	79	0.02

$$\alpha = 0.05$$

จากตารางพบว่า ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริหาร ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพศชายและเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 3.60 และ 3.76 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.95 จะเห็นได้ว่า เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพศชายและเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 4.00 และ 4.13 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.24 จะเห็นได้ว่าเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพศชายและเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 3.82 และ 4.32 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.95 จะเห็นได้ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานรวมทุกด้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพศชายและเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 3.80 และ 4.07 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.02 จะเห็นได้ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในการดำเนินงานรวมทุกด้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเพศที่มีความพึงพอใจที่ดีได้แก่เพศหญิง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป โดยการใช้ T - Test

รายด้าน	อายุ				T - Test	df	P - Value
	ต่ำกว่า 40 ปี		40 ปีขึ้นไป				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
บริหาร	3.67	0.73	3.70	0.57	-0.28	79	0.77
บริการ	4.01	0.65	4.11	0.67	-0.86	79	0.38
วิชาการ	3.99	0.93	4.16	0.87	-1.00	79	0.38
รวมทุกด้าน	3.89	0.77	3.99	0.7	-0.93	79	0.35

$$\alpha = 0.05$$

จากตารางพบว่า ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 3.67 และ 3.70 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.77 จะเห็นได้ว่าอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 4.01 และ 4.11 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.38 จะเห็นได้ว่าอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 3.99 และ 4.16 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.38 จะเห็นได้ว่าอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานรวมทุกด้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 3.89 และ 3.99 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.02 จะเห็นได้ว่าอายุต่ำกว่า 40 ปีและอายุ 40 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานรวมทุกด้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ตาราง 14 การเปรียบเทียบระดับการศึกษา(ต่ำกว่าชั้นป. 6 และ ชั้นป.6ขึ้นไป)โดยการใช้ T - Test

รายด้าน	การศึกษา				T - Test	df	P - Value
	ต่ำกว่าชั้น ป.6		ชั้นป.6 ขึ้นไป				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
บริหาร	3.78	0.57	3.67	0.63	0.87	79	0.38
บริการ	4.04	0.71	4.08	0.66	-0.27	79	0.78
วิชาการ	4.13	0.96	4.09	0.88	0.15	79	0.87
รวมทุกด้าน	3.98	0.74	3.94	0.72	0.24	79	0.80

$$\alpha = 0.05$$

จากตารางพบว่า ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 3.78 และ 3.67 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.38 จะเห็นได้ว่าต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 4.04 และ 4.08 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.78 จะเห็นได้ว่าต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านบริการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 4.13 และ 4.09 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.87 จะเห็นได้ว่าต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผลต่อการดำเนินงานรวมทุกด้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 3.98 และ 3.94 ตามลำดับและใช้ค่า T-Test เปรียบเทียบโดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$ เมื่อคำนวณ P-Value = 0.80 จะเห็นได้ว่าต่ำกว่าชั้น ป. 6 และชั้น ป.6 ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานรวมทุกร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษา ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขเพศชาย - เพศหญิงที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และตั้งแต่อายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป. 6 และการศึกษาตั้งแต่ชั้น ป. 6 ขึ้นไปที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน
2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มี การศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 100 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 จากประชากรทั้งหมด จำนวน 81 คนได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบวัดความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สอบถามอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน 3 ด้าน จำนวน 23 ข้อ ดังนี้
 - ด้านบริหาร ได้แก่ ข้อ 1- 8
 - ด้านบริการ ได้แก่ ข้อ 9-19
 - ด้านวิชาการ ได้แก่ ข้อ 20- 23

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows 10.0 (Statistical Package for the Science Windows) ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 81 ฉบับ ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 81 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ ตามตัวแปรที่ศึกษา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้ามีข้อค้นพบสรุปผลได้ดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ และด้านบริการ ตามลำดับ
2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มี เพศ ต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มี อายุ ต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน
4. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน

อภิปราย

จากการศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน ในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ศึกษา อภิปรายผลนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุข มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านบริหาร ที่ผลเป็นเช่นนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อบทบาทในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า โดยมีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลสุขภาพตนเองและคนอื่นๆ ภายใต้งานที่เน้น การเป็นพี่เลี้ยง ติดตาม และการให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่ออาสาสมัครสาธารณสุขที่ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชนตามละแวกเขตที่รับผิดชอบ คือ อาสาสมัครสาธารณสุข 1 คน รับผิดชอบ 15 หลังคาเรือน แต่การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข ส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนและองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขงบประมาณที่สถานีอนามัยได้รับจัดสรร อยู่บ้าง ผลการศึกษา จึงมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ไม่มากที่สุด

2. ด้านบริหาร พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ด้านบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 1 ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจข้อมูล จปฐ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข รองลงมาคือข้อที่ 2 ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 4 ท่านพึงพอใจที่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจัดทำแผนการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานประจำปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้นำในการจัดทำแผนเพื่อหาปัญหาในท้องถิ่นและจัดทำแผนเพื่อพัฒนาด้านสาธารณสุขได้อย่างตรงจุด และให้งานด้านสาธารณสุขได้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการสำรวจข้อมูล จปฐ. และร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น เป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุข

3. ด้านบริการ พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ด้านบริการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดข้อที่ 15 ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำให้จัดตั้งกองทุนยาในหมู่บ้านเพื่อมีเวชภัณฑ์ไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน รองลงมาคือข้อที่ 14 ท่านพึงพอใจที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมอบหมายให้ท่านเฝ้าระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในละแวกที่ท่านรับผิดชอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ 19 ท่านพึงพอใจที่

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเฝ้าระวังการใช้สินค้าไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายในหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาและการพยาบาลรักษาอย่างดี เป็นผู้ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำการใช้ยาที่ถูกต้อง และการให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยได้ และเมื่อเกิดการเจ็บป่วยซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดโรคระบาด จะได้ควบคุมและป้องกันโรคได้อย่างรวดเร็วและทันทีเพื่อตัดวงจรการเกิดโรคไม่ให้เกิดโรคระบาดในท้องถิ่น

4. ด้านวิชาการ พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ ด้านวิชาการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 20 เจ้าหน้าที่จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานประจำทุกปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือข้อที่ 23 ท่านพึงพอใจเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ใหม่ๆ ในการประชุมในแต่ละเดือน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ 21 ท่านพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม / สัมมนา นอกพื้นที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครสาธารณสุขไม่พร้อมในการเดินทางที่จะประชุมอบรมสัมมนานอกพื้นที่ เนื่องจากต้องใช้พาหนะในการเดินทางและต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการเดินทางซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่าย

5. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง จะต้องปฏิบัติในลักษณะแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมในแต่ละเขตรับผิดชอบของแต่ละคน

6. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มี อายุต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน เพราะความพึงพอใจอยู่ระดับเดียวกัน และพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัว ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

7. อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี เฟิงศาสตร์(2529 : 104) ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับและการรับรู้บทบาท อาสาสมัครสาธารณสุขในชนบท จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ความรู้และภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสุขและสุขภาพอนามัยไม่มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข แต่ขัดแย้งกับ สัญญา ตันครองศิริ (2544 : 111) พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่ระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่สอดคล้องกับ อัญชนา วงศ์ภัทรดี (2536 : 52) อ้างอิงมาจาก สุนทร ทองคง (2527 : 382-385) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัด

นครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขเขตแอ่งกับ อัญชญา วงศ์ภัทรดี (2536 : 53) อ้างอิงมาจาก พรพรรณ ทรัพย์ไพบุณย์กิจ (2531 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบุคลิกของอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มที่ยังปฏิบัติงานอยู่ พบว่า เพศ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจอันดับแรก ได้แก่ ด้านวิชาการ อันดับสองได้แก่ด้านบริการและอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านบริหาร แสดงว่าการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความพึงพอใจในด้านบริหารต่ำกว่าทุกด้าน ฉะนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ควรมีการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนด้านการบริหารในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาด้านการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนให้สูงขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตลอดจนขยายขอบเขตของการศึกษา ให้กว้างยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ทราบปัญหาในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน และได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดต่อไป

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน เพื่อที่จะได้ทราบถึงระดับการพัฒนาคุณภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน ว่ามีการพัฒนามากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้วางแผนในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการ

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. ความพึงพอใจของบุคลากรคณะทำงานในกรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : กองแผนงานฝึกหัดครู, 2525.
- กรรณิการ์ วิษระอนนท์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษากรณีเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2451.
- คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน, สำนักงาน. การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2532.
- . การบริหารจัดการงานสาธารณสุขมูลฐานภายใต้ระบบงบประมาณแนวใหม่. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน, 2541.
- . การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริชัยการพิมพ์, 2537.
- . คู่มือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ, 2542
- . คู่มือการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก, 2536.
- . "การสร้างชุมชนเข้มแข็ง," กระทรวงสาธารณสุข. 25(4) : 134 ; กรกฎาคม, 2542.
- ชัชวาล บุญเรือง. ความพึงพอใจในงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนอำเภอโป่ง จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ส.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- ชัยรัตน์ พัฒนเจริญ. การพัฒนานโยบายและแผนงานสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2539.
- ธีระ รามสูตร. "ทศวรรษแห่งการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย," สาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนา. 1(2) : 10-42 ; ธันวาคม, 2534.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- บุญพา ชูชื่น. บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน : ศึกษากรณีพื้นที่ชนบทยากจนจังหวัดสงขลา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.
- บุญเลิศ ไชยช่วย. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2538.
- พันธ์ทิพย์ รามสูตร. สัจพยากรณ์ : งานสาธารณสุขมูลฐานในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลีฟวิ่ง, 2540.

พิรศักดิ์ รัตนะ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตชนบท จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, รัชนี ภูกร. ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

วรรณช บุษยะกมล. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจ กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

สุขชัย อรรถธรรม. ทัศนคติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีต่องานสาธารณสุขมูลฐาน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

สุชาติ ประเสริฐรัตนสินธุ์ และคณะ. การปฏิบัติงานของ อสม. ขอนแก่น : ม.ป.ท., 2533.
 สถานีอนามัยท่าไม้แดง การประเมินผลการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานตำบลถานคอกไม้
ปีงบประมาณ 2544. กำแพงเพชร : สถานีอนามัยท่าไม้แดง, 2544.

อมร นนทสุต. แนวความคิด หลักการและวิธีการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525.

อชญา วงศ์ภัทรดี. ความสามารถในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,

Gilmer, B. Van Huller. Industrial Psychology. 2nd ed. New York : McGraw – Hill, 1966.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw – Hill, 1973

Herzberg, Frederic and others. The Motivation to Work. New York : John Wiley and Sona, 1959.

Sergiovanni, Thomas J. Educational Governanec and administration . New Jersey : Prentice – Hall, 1980.

Smith, Henry Clay. Psychology of Industrial Behavior. New York : McGraw-Hill, 1955.

Vatthaisong, Arkom A. “Study of Job Satisfation and Dissatisfaction Among Faculty Member in Teacher Training Insitution in Thailand,” Dissertation Abstracts International. 44(2) ;468-A August, 1982.

Vickstrom, Rondey R. “An Invatigation in to Job Satisfaction Among Thechers,” Dissertation Abstracts International. 32(3) : 1249-A : May, 1971.